

DRAUGAS

PERIODICALS
July 25, 2002
Vol. LXXX

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

KETVIRTADIENIS - THURSDAY, LIEPOS - JULY 25, 2002

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 07-24-02

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63RD STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

Nr. 143
Kaina 50 c

Šiame numeryje:

Telkinių naujienos: Šv. Petro ir Povilo lietuvių parapija Grand Rapids, MI, 2004 m. švęs 100-metį; adv. Danielius Žemaitis kandiduoja į Kent apskrities teisėjus; Worcester (MA) lietuvių bendruomenė į Lietuvą išlydėjo vieną iš savųjų.

2 psl.

Vytautas Bieliauskas: Bernardo Brazdžionio „Genius loci“.

3 psl.

Lietuvių pėdsakais Amerikoje: istoriją kuria ne tik herojai.

4 psl.

Atsiveikinti su poetu Bernardu Brazdžioniu atvyko daugybė žmonių.

5 psl.

Evangelikų liuteronų Tėviškės parapija šventė 50 m. jubiliejų; St. Charles miestelio Čikagos vakarinėje apylinkėse išžymybės.

6 psl.

Sportas

* Prancūzijoje vykstančio pasaulio neigaliųjų lengvosios atletikos čempionato moterų su judėjimo negalia rutulio stūmimo varžybose Lietuvos atstovė Aldona Grigaliūnienė iškovojo aukso medalį, pagerindama pasaulio rekordą. Klaipėdietė rutulį nustumė 10 m 77 cm. Moterų su judėjimo negalia ieties metimo varžybose vilnietis Deivis Galinauskas pelnė bronzos medalį.

* Lietuvos krepšinio lygos čempionas Vilniaus „Lietuvos ryto“ klubas pasirašė 1 metų sutartį su Kroatijos rinktinės 27 metų 184 cm ūgio žaidėju Vladimir Kristić. LKL čempionai, liepos mėnesį pasirašė 1 metų sutartį su 31 metų 215 cm ūgio ukrainiečiu Aleksandr Okunskij, po atostogų susirinkus rugpjūčio 1 d.

* 25 metų 194 cm ūgio Lietuvos krepšinio rinktinės gynėjas Rimantas Kaukėnas, praėjusį sezoną žaidęs Vilniaus „Lietuvos ryte“, kitą sezoną atstovaus Belgijos čempionui Ostendės „Telindus“.

Naujausios žinios

* 2019 metais į Žemę gali režtis 2 km skersmens asteroidas.

* Paryžiuje svarstomi ištatymai dėl trijų Baltijos valstybių priekario ambasadų pastatų likimo.

* Seimo pirmininkas pareiškė, kad Europos Sąjunga (ES) ir Rusija trečiadienį susitiks pirmąsias tiesiogines derybas dėl Karaliaučiaus srities, kurios gyventojams po naujo ES plėtros rato greičiausiai bus būtinos vizos no-

Bronius Juodelis

Jau treči metai iš eilės, kai Lietuvių fondo taryba lietuviškiems reikalams paskiria po milijoną dolerių.

Steigiant Lietuvių fondą prieš 40 metų, ar galėjo kas patikėti, kad sėjamas grūdai išaugs į tokį derlių ir pripildys multimilijoninį aruodą? Tiesa, truko nemažai laiko, kol tas aruodas prisipildė iki tokio lygio, kad iš jo pelno galima paskirti milijoną dolerių ir metus. Reikėjo tvirtos rankos, valios ir ištvermės šios finansinės jėgainės pastatymui, kuri išlaiko, kuri padeda visoms lietuvių išlaikymo sritims išsivijoje. Reikėjo daug rankų ir pasitikėjimo, tik pomirtiniais palikimais sutelkiant 8 milijonus dolerių. Nukelta į 3 psl.

„Williams“ nesirengia parduoti „Mažeikių naftos“

Vilnius, liepos 24 d. (BNS-VŽ) — JAV bendrovė „Williams Cos Inc.“, kurios akcijų kaina per šiuos metus smuko per 90 proc. ir kuri svarstys pasiūlymą parduoti Vakarų Kanadoje esančius dujų gamybos ir transportavimo pajėgumus, savo akcijų „Mažeikių naftoje“ parduoti kol kas neketina.

„Williams“ atstovas spaudai Lietuvoje Darius Šilas pabrėžė, kad „Williams“ neieško akcijų pirkėjų „Mažeikių naftoje“, nes visada vertino šią investiciją kaip ilgalaikę.

„Neseniai užbaigtas sandoris su „Jukos“ suteikia finansavimą, reikalingą modernizavimo darbams testui“, sakė D. Šilas.

„Mažeikių nafta“, sulaukusi 150 mln. JAV dol. investicijų iš „Jukos“, birželį pradėjo paruošiamuosius darbus naujo izomerizacijos įrenginio statybai. „Penex“ įrenginys kainuos 50 mln. dol., kurio našumas bus 700,000 tonų žaliavos per metus, turėtų būti užbaigtas 2003 m. antrąjį ketvirtį.

Lietuvių fondas vėl paskirstė milijoną

Lietuvių fondo tarybos pirmininkas dr. Antanas Razma (kairėje) ir 2002 m. LF Stipendijų pakomitečio nariai (iš kairės): Tadas Kulbis, Andrius Tamulis, Sigitas Balzekienė, LF Pelnų skirstymo komisijos pirmininkas Kęstutis Jecius, Lietuvos garbės konsulas Čikagoje Vaclovas Kleiza ir Juozas Polikaitis. Vytauto Jasinevičiaus nuotr.

Socialliberalai paleido naują „salvę“ Prezidentūros link

Vilnius, liepos 24 d. (BNS) — Naujosios sąjungos (socialliberalų) frakcijos nariai trečiadienį vėl apkaltino Prezidentūrą valdanciosios daugumos tarpusavio kiršinimu ir teigė, jog prezidentas Valdas Adamkus pradėjo rinkimų kampaniją.

„Norėtumėm pasveikinti Prezidentūrą su oficialios rinkimų datos pradžios paskelbimu ir svarbiausio — mes manytume — pagrindinio opoento įvardinimu“, trečiadienį Seime spaudos konferencijoje sakė Naujosios sąjungos frakcijos seniūnas Alvydas Ramanauskas. „Pritartau savo kolegai, kad iš tiesų prasidėjo rinkimų kampanija ir tą nelabai sėkmingai pirmoji padarė Prezidentūra, nes ji prasidėjo nuo skaldytojiškos veiklos — ne nuo pozityvių žingsnių, o nuo noro keisti, reformuoti arba teikti idėjas ir siūlymus“, pridūrė frakcijos seniūno pavaduotoja Dangutė Mikutienė. Jų komentarai įsiliejo į antradienį po pasitarimo Prezidentūroje įsiplieskusią žodinę

dvikovą tarp prezidento Valdo Adamkaus ir valdanciosios daugumos bendrininkų socialliberalų ir socialdemokratų.

Po prezidento susitikimo su socialliberalų vadovu, Seimo pirmininku Artūru Paulausku ir socialliberalų deleguotu švietimo ir mokslo ministru Algirdu Monkevičiumi, prezidentas per savo atstovę spaudai pareiškė turįs abejonių, ar socialliberalų deleguoti ministrai turi pakankamą partijos paramą būtinoms reformoms vykdyti. Šis pareiškimas sukėlė atsakomąją ugnį iš socialliberalų ir socialdemokratų, kurie apkaltino Prezidentūrą valdanciosios daugumos kiršinimu, politinės padėties destabilizavimu ir intrigomis.

V. Adamkus, savo ruožtu, trečiadienį interviu Lietuvos valstybiniam radiui atmetė jam mestus kaltinimus bei pareiškė, kad daugumos bendrininkai turėtų „daugiau žiūrėti valstybės reikalų, daugiau tartis tarpusavyje, mažiau užsiimti vidaus intrigomis ir partiniais žaidimais“.

Lietuva — išsivysčiusių pasaulio valstybių penkiasdešimtuose

Lietuva pagal socialinę žmogaus raidą Jungtinių Tautų tyrime pateko į aukšto išsivystymo lygio šalių grupę ir užima 49 vietą tarp 173 pasaulio valstybių.

Praėjusiais metais Lietuva buvo 47-ta, 2000 metais — 52-ra, 1999 metais — 62-ra.

Kasmetinį pranešimą apie žmogaus socialinę raidą, kuris šiemet pavadintas „Gilejanti demokratija susiskaldžiusiame pasaulyje“, trečiadienį paskelbė Jungtinių Tautų Vystymo programa (JTVP).

Lietuvos žmogaus socialinės raidos indeksas (Human development index — HDI) per metus padidėjo nuo 0.803 iki 0.808.

Ataskaitos pristatyme Vilniuje JTVP atstovai sakė, kad Lietuva užėmė žemesnę vietą todėl, kad šiemet buvo skaičiuojami 174 valstybių duomenys, tuo tarpu pernai gauta informacija iš 162 valstybių.

Estija taip pat išliko aukšto išsivystymo lygio valstybių grupėje ir pakilo į 42 vietą

Lietuvą pasiekė medikamentų labdaros siunta iš JAV

Į Klaipėdą trečiadienį laivu atgabenta 4 tonas sverianti JAV labdaros organizacijos „Project Hope“ medicinos priemonių, prietaisų bei vaistų siunta.

Kaip pranešė Sveikatos apsaugos ministerija (SAM), artimiausiu metu ši siunta kečiaus į Vilniaus universiteto ligoninės Santariškių klinika, Kauno medicinos universiteto klinika, Klaipėdos Raudonojo kryžiaus, Panevėžio ir Šiaulių ligoninės. Daugiausia — 1.9 tonos labdaros — priims Santariškių klinika, 1.6 tonos bus skirta Panevėžio ligoninei.

JAV labdaros organizacijai „Project Hope“ medikamentus tiekia JAV vaistų gamintojai. Į Lietuvą atvežti 25 talpintuvai medicinos priemonių, prietaisų ir vaistų. Labdaros vertė — maždaug 279,000 JAV dolerių.

Sveikatos apsaugos ministras Romualdas Dobrovolskis teigė, kad iki 10 proc. labdaros vertės turės padengti pačios

ligoninės. „Mes turėsime atgabenti 10 proc. labdaros vertės už daiktų supakavimą, jų pakrovimą į laivą, nuplūkdymą iki Klaipėdos“, sakė R. Dobrovolskis.

Pasak SAM pranešime spaudai cituojamo Labdaros paramos fondo „Tėvynės ateitis“, atstovaujančio JAV organizacijai „Project Hope“, direktoriaus Andriaus Markevičiaus, daugumos atvežamų vaistų, kurių nemaža dalis yra populiariausi antibiotikai, galiojimo terminas — iki 2004 metų. Reikiamus medikamentus ir priemones iš labdaros fondo pasiūlytų katalogų ligoninės išsirinko pačios.

Anot ministro R. Dobrovolskio, Lietuvoje tai yra visiškai nauja labdaros gavimo forma. „Tai yra labdara, kuri yra užsakoma. Mes gauname ne tai, ką atveža, o tai ko mums trūksta“, — pabrėžė ministras.

Jis sakė tikintis, kad ši labdaros programa bus ilgalaikė, ir ateityje labdarą gaus visos ligoninės. (BNS)

Liepos 24 dieną Lietuvos Seimo pirmininkas Artūras Paulauskas priima Lietuvos ambasadorių JAV ir Meksikoje Vygaudą Ušacką. Susitikimo metu buvo aptarti svarbūs Lietuvos tarptautinės politikos klausimai. Rostovo Vanago (Elta) nuotr.

(0.826). Iš kitų Lietuvos kaimynių aukščiausią — 37-ąją — vietą užima Lenkija, 56-ąją Baltarusija ir 60-ąją Rusija. Tarp 173 valstybių pirmąją vietą išlaikė Norvegija (0.942), paskutinę — Siera Leone (0.275).

Pagal HDI, Lietuva JTVP sudarytoje lentelėje atsідūrė tarp Kroatijos (48 vieta) bei Trinidado ir Tobago (50 vieta) — mažųjų salų Karibų jūroje. JTVP pranešime socialinės raidos indeksas yra apskaičiuojamas. Nukelta į 5 psl.

naują kampaniją, kuria sieikiama paskatinti žmones įsivaikinti vyresnius, kartais emocinių sutrikimų turinčius vaikus, G. W. Bush 47 metų aktorį, vieną įžymiausių Hollywood respublikonų, pavadinti visos Amerikos globos namų vaikų atstovu spaudai. Iš 565,000 JAV globos namuose esančių vaikų daugiau kaip 130,000 laukia tėvų.

ARTIMIEJI RYTAI

Jeruzalė. Izraelio prezidentas Moshe Katsav trečiadienį pareiškė, jog per oro pajėgų puolimą Gazoje, per kurį žuvo „Hamas“ karinis vadas ir 14 civilių gyventojų, įskaitant 9 vaikus, įvyko „nelaimingas atsitikimas“. „Politinė vadovybė privalo prisiminti atsakomybę už šį nelaimingą atsitikimą“, teigė prezidentas, apgailestaudamas dėl „nekalčių civilių gyventojų“ žūties. Tačiau jis pabrėžė, jog „nera jokios priežasties ką nors pakarti, už tai, kas atsitiko“.

Jeruzalė. Trečiadienį Izraelio virė karštos diskusijos, ar buvo išmintinga nukauti vieną iš didžiausių žydų valstybės priešų 14-os civilių palestiniečių gyvybės kaina. Šis kruvi-

nas Izraelio oro pajėgų lėktuvo antpuolis susilaukė tarptautinio pasmerkimo. Po antskrydžio paaiškėjo, kad „Hamas“ karinio vadovo namus atakavęs karo lėktuvas „F-16“ numetė vienos tonos tikslaus taikymo bombą, siekdamas užtikrinti, jog jis tikrai neliks gyvas.

Gaza. Radikali palestiniečių grupuotė „Hamas“ trečiadienį paragino visas palestiniečių teritorijose ir Izraelio veikiančias operatyvines kuopas pasirengti užtvindyti Izraelį „kraujo jūra“.

Jeruzalė. Dauguma palestiniečių teritorijose gyvenančių žydų naujakurių išvyktų iš savo gyvenviečių, jei gautų atitinkamą vyriausybės nurodymą ir finansinę kompensaciją, sakoma trečiadienį paskelbtoje apžvalgoje. Prieš naujakurių gyvenviečių steigimą kovojanti organizacija „Taiką nedelsiant“ telefonu paskambino į 3,200 naujakurių namų ir išsiaiškino, kad 68 proc. šių gyventojų „pripažįsta demokratinių institucijų teisę priimti sprendimą dėl pasitraukimo iš gyvenviečių ir yra pasirengę klausyti tokio sprendimo“, sakoma pranešime.

Pasaulio naujienos

(Remiantis AFP, Reuters, AP, Interfax, ITAR-TASS, BNS žinių agentūrų pranešimais)

EUROPA

Londonas. Irako vadovas Saddam Hussein siekia įsigyti branduolinių ginklų, kurie, kaip įtariama, papildytų jo turimą cheminio ir biologinio ginklo arsenalą, trečiadienį pareiškė Didžiosios Britanijos premjeras Tony Blair. Paklaustas apie pranešimus, jog JAV prezidentas George W. Bush rengia karinę kampaniją prieš Iraką, kuria sieikiama nušalinti nuo valdžios Hussein, T. Blair atsakė: „Jeigu ateis laikas veiksams, žmonėms bus pateikti visi įrodymai. Tačiau nėra jokių abejonių, jog jis iš tiesų mėgina sukaupti masinio naikinimo ginklus, ypač sustiprinti branduolinę galią“.

Briuselis. Europos Sąjunga (ES) ir Rusija trečiadienį susitiks pirmąsias tiesiogines derybas dėl Karaliaučiaus srities, kurios gyventojams po naujo ES plėtros rato greičiausiai bus būtinos vizos no-

rint keliauti į pagrindinę Rusijos teritoriją. 15-os ES valstybių pareigūnai Maskvoje išreiškė viltį, kad iki kito Rusijos ir ES susitikimo lapkritį bus rastas problemų sprendimas, užtikrinantis, kad ši 1 milijoną gyventojų turinti sritis nebus atkirsta nuo Rusijos ir izoliuota. „Europos Sąjunga nepateikė jokių siūlymų dėl bevizio režimo Rusijos gyventojams. Noriu tai aiškiai pabrėžti“, sakė Europos Komisijos atstovybės Rusijoje vadovas Richar Wright. Tuo tarpu Rusijos užsienio reikalų ministras Igor Ivanov išpėjo „ne-kurti dirbtinių barjerų“ Maskvai siekiant suartėti su Europa.

CANADA

Toronto. Popiežius Jonas Paulius II, antradienį atvykęs į Torontą, visus nustebino atsisakydamas laukiančio keltuvo ir pats nuliudamas lėktuvo laiptais. 82 metų Katalikų Bažnyčios vadovas atvyko vadovauti katalikų Pasaulio jau-

Popiežius Jonas Paulius II Toronte. nimo dienoms. Nulipęs laiptais, Jonas Paulius II lazda kelis kartus stuktėlėjo į žemę, taip tikriausiai reikšdamas savo pasitenkinimą. Pasveikinimo kalboje, kurią aiškiai perskaitė anglų ir prancūzų kalbomis, jis kvietė jaunas žmones prisidėti prie taikos ir solidarumo pasaulyje, kur tiek daug karų ir neteisės.

JAV

Vašingtonas. JAV Kongreso Atstovų Rūmai antradienį patvirtino 28.9 mlrd. dol. papildomą finansavimą karui su terorizmu, į kurį įtrauktas naujas pagalbos paketas Izraeliui, kovojančiam su kruvi-

LIETUVIŲ TELKINIAI

GRAND RAPIDS, MI

SUSIPAŽINIMO PIETŪS

Lietuvių Bendruomenės Grand Rapids apylinkės valdyba, norėdama suartinti naujai atvykusius iš Lietuvos ar kitur su iš ankščiau vakarinėje Michigan valstijoje gyvenančius lietuvius, birželio 30 d., sekmadienį, lietuvių Šv. Petro ir Povilo parapijos mokyklos patalpose suruošė susipažinimo pietus tuoj po rytnių Mišių.

Visus susėdusius prie gražiai papuoštų stalų pasveikino LB apylinkės valdybos pirmininkas Petras Treška, pats prieš penkerius metus vedęs Audronę Stanytę iš Kelmės. Jie dabar augina beveik dvejų metų dukrelę Austę. Programai pravedti jis pakvietė apylinkės valdybos narį Vytautą Kamantą, kuris su humoru lietuvių ir anglų kalba supažindino naujai atvykusius su ankstyvesniais gyventojais.

Buvo paminėta, kad lygiai prieš 53 metus į Grand Rapids atsikėlė gyventi žinoma tautodailės menininkė Uršulė Astrienė. O dabar prieš tris savaites į Grand Rapids iš Klaipėdos atvažiavo nuolatiniam gyvenimui į JAV Edmundas ir Jolanta Paalksniai su 8 metų Ugne ir 4 metų Kotryna. Jiems apylinkės valdyba ir nariai bei parapija padėjo su daugeliu įsikurimo reikalų (surasti butą, darbą, parūpino reikalingus baldus ir panašiai).

Audronės Treškienės mama Genovaitė Stanienė iš Kelmės lankosi laikinai ir gyvena pas buvusio apylinkės pirmininko dr. Beniaus Kušlikio motiną Mariją Kušlikienę, kuriai reikalinga draugė ir globėja.

Vandos Blūdnikienės gimnaitė iš Panevėžio Valė Kriščiūnienė su dukra Edita, jos vyrų Edmundu Jevaitu ir jų 9 metų dukra Karolina jau metai gyvena ir globėja V. Blūdnikienę. Edmundas dirba, dukrelė Karolina lanko Šv. Petro ir Povilo parapijos mokyklą.

Sigilė Savukynaitė iš Marijampolės, bodama Angliją, susipažino su ten buvusiu Stephen Conway iš Grand Rapids, abu sukūrė šeimą, grįžo pas Stephen tėvus į Grand Rapids, susilaukė dukrelės Simonos, kuriai greitai bus dveji metai. Stephen darbas yra Battle Creek mieste, tai jie dabar rečiau parvažiuoja mus aplankyti.

Pas daugiausia kaip 50 metų Grand Rapids gyvenusią Petronėlę Jasinskienę lankosi jos gimnaitė Janina Tamošauskienė iš Lietuvos. P. Jasinskienė pardavė savo namą ir vasaros pabaigoje sugrįš į Lietuvą, kur ir pasiliks.

Daugelį metų Detroito gyvenusi ir ten dirbusi inžinierė Vidmantė Bražė ir jo sūnų Matą darbovietė perkėlė dirbti ir gyventi į Grand Rapids, tai mūsų apylinkė dabar padidėjo, o Detroito sumažėjo.

Keletas naujesnių šeimų dėl įvairių išpareigojimų negalėjo dalyvauti. Naujai atvykusius vardu už apylinkės lietuvių draugiškumą ir pagalbą padėkojo Edmundas Paalksnis.

Apylinkės valdybos narė Gražina Kamantienė apdovanojo mergaitę Karoliną, Ugnę, Kotryną, Austę ir Simoną specialiomis dovanomis. Dovaną gavo ir jauniausias dalyvis, keturių mėnesių berniukas Joshua, Juozo ir Ann Ugianskių anūkas.

Malda prieš vašes sukalbėjo mūsų parapijos klebonas Dennis Morrow, lietuvaits pran-

ciškietės seselės Clarita, Felicitą ir Gregoria, kiti Grand Rapids lietuviai bei jų draugai, sveikindami naujas šeimas ir kviesdami jas tapti aktyviais mūsų Bendruomenės ir parapijos nariais. Vašes suruošti ir vėliau viską salėje sutvarkyti padėjo kaip tik naujai atvykusieji. Jei taip ir toliau bus, tai Grand Rapids lietuvių veikla tikrai gyvuos.

PARAPIJAI BUS 100 METŲ

Šv. Petro ir Povilo lietuvių parapija 2004 metais švęs savo 100 metų jubiliejų. Kiek žinoma, pirmieji katalikai lietuviai įsikūrė Grand Rapids mieste 1885 metais. Jie 1891 m. įsteigė lietuvių Šv. Petro ir Povilo draugiją, 1902 metų rugpjūčio 1 d. sudarė bažnyčios komitetą, 1903 metų pavasarį pradėjo bažnyčios ir mokyklos statybą, o 1904 m. gruodžio mėnesį kun. Wenceslaus V. Matulaitis buvo paskirtas pirmuoju klebonu.

Šiuo metu smarkiai ruošiamasi tam jubiliejui, remtuojamas bažnyčios vidus, daromi pagerinimai. Dabartinis ir vienuoliktasis parapijos klebonas yra lietuvių/italų kilmės Dennis Morrow, Grand Rapids vyskupijos archyvistas, Bažnytinės teisės žinovas, tribunolo narys ir Grand Rapids miesto ugniagesių bei policijos kapelionas. Per paskutinius kelis dešimtmečius parapijoje sumažėjo lietuvių skaičius. Labai padaugėjo kitų tautybių žmonių, bet kiekvieną sekmadienį klebonas skaito Evangeliją abiem kalbom (lietuvių ir anglų), Mišių metu choras gieda lietuviškas giesmes, o kiekvieno mėnesio trečią sekmadienį dauguma maldų būna lietuviškai. Prieš kelis metus klebonas Morrow lankėsi savo senelių gimtinėje Lietuvoje. Kiekvieno mėnesio trečią sekmadienį Šv. Petro ir Povilo bažnyčioje renkamos aukos Lietuvos Bažnyčiai paremti per Lietuvių religinę šalpą. Beveik už poros mylių nuo bažnyčios yra gražios Šv. Petro ir Povilo parapijos kapinės.

Ten beveik visi paminklai yra su lietuviškomis pavardėmis. Pagal klebono Dennis Morrow žinias ten išsisi apie keli tūkstantčiai lietuvių ir jų šeimų narių. Kapinėse yra didelis dalininko Jurgio Daugvilos nukaldintas lietuviškas kryžius, pastatytas Lietuvos krikšto 600 metų jubiliejui paminėti. Liepos mėnesio pradžioje prasidėjo rytinės sekmadienio Mišios 8 val. ryto ispanų kalba.

LIŪDNOS ŽINIOS

Birželio 21 d. mirė 89 metų amžiaus Motina Marcelina Bernotaitė (Marcelline Bernott), Šventos Seimos misionierių seselių steigėja Brazilijoje. Ji buvo atvažiavusi trumpą atostogų į savo tėviškę Grand Rapids, vėliau turėjo suorganizuoti paramą Brazilijos misijai darbu Philadelphia mieste ir grįžti atgal į Braziliją. Iš Šv. Petro ir Povilo bažnyčios išėjus, ją užkludė gatvės prie bažnyčios stovėjęs automobilis, pradėjęs atbulas išvažiuoti. Motina Marcelina krito, užsigavo galvą, neteko sąmonės ir po kelių dienų ligoninėje mirė. Po iškilmingų laidojimo Motinos Marcelinos palaikai išvežti į jos įsteigtą Šventos Seimos misionierių seselių namų koplyčią Rio de Janeiro mieste Brazilijoje. Nuliūdę liko jos du broliai kunigai Bernotai ir sesuo pran-

Dalis lietuvių, neseniai atvykusių į Grand Rapids, MI, su savo globėjais. Iš kairės: Edmundas ir Edita Jevaitai, mažoji Simona su tėveliais Stephen ir Sigile Savukynaitė-Conway, Edmundas Paalksnis, Jaunoji Karolina Jevaitaitė, jos močiutė Valė Kriščiūnienė, Ugnė Paalksnytė, Vytautas Kamantas, Jolanta Paalksnienė su dukrele Kotryna, LB apylinkės pirm. Petras Treška su žmona Audrone Stanyte-Treškienė ir dukrele Auste.

Grand Rapids, MI, LB apylinkės svečiai susipažinimo pietuose.

ciškietės seselės Gregoria. Bernotų šeima išaugino du kunigus ir dvi seses, kurie kartu sudėjus Katalikų Bažnyčiai paskyrė apie 250 metų apaštaltavimo darbo.

Lietuvoje birželio mėnesio antroje pusėje savo tetą Anelę Lukoševičiūtę Vilniuje lankė jos dukterėčia Marytė Astraitė-Currier. Jos teta Anelė, ilgametė ir veikli Grand Rapids gyventojė, prieš kelis metus sugrįžo gyventi į Lietuvą. Marytė telefonu pranešė, kad jos lankymosi metu Lietuvoje ten mirė buvęs ilgametis Grand Rapids gyventojas, lietuviškų organizacijų narys ir buvęs LB apylinkės valdybos pirmininkas Kęstutis Stepšys. Jis savo gyvenimo pabaigoje sugrįžo namo į Lietuvą ir prieš mirtį gyveno pas dukrą.

BIRŽELIO TRĖMIMAI

Birželio 23 d., sekmadienį, Šv. Petro ir Povilo bažnyčioje per LB apylinkės valdybos užprašytas lietuviškas Mišias buvo prisiminti Birželio trėmimai ir Lietuvoje švenčiama Gedulo ir Vilties diena. Klebonas Dennis Morrow per pamokslą kalbėjo apie trėmimus į Sibirą ir lietuvių tautos kančias bei kovas už savo tikėjimą ir laisvę. Per Mišias buvo renkamos aukos Lietuvos Katalikų Bažnyčiai, lietuviškas giesmes išpūdingai giedojo choras ir visa bažnyčia, vargonais grojo LB apylinkės valdybos sekretorius Jonas Treška, Jr.

KELIAUTOJAI

Birželio mėnesį Lietuvoje lankėsi LB apylinkės valdybos vicepirmininkas Vytautas Jonaitis ir į Grand Rapids sugrįš liepos mėnesį.

Greg ir Laura (Sudintaitė) Merten tik prieš kelias dienas sugrįžo iš Lietuvos.

Prieš metus Lietuvoje lankėsi apylinkės narys Edwin Kaminskas, kuris Vytauto Didžiojo universitete lankė vasarinius lietuvių kalbos ir kultūros kursus. VD universitetas išsiuntinęs gražius ir didelius spalvotus su nuotraukomis skelbimus apie tuos kursus, kurie bus šiais 2002 metais nuo liepos 23 iki rugpjūčio 20 d. Džiaugiamės, kad trijose nuotraukose yra mūsų Kaminsko, kaip studento, nuotraukos iš jo ankstyvesnių studijų.

Rugpjūčio 6 d. į Lietuvą trims savaitėms išskris LB apylinkės valdybos nariai Vytautas ir Gražina Kamantai. Jie abu daug dirba Pasaulio Lietuvių Bendruomenėje ir ten dalyvaus įvairiuose jos suvažiavimuose bei posėdžiuose.

KANDIDATAS Į TEISĖJUS

Teisininkas advokatas Danielius Žemaitis kandidatuoja į Kent apskrities (County) teisėjų rugpjūčio 6 d. rinkimuose. Visame mieste matosi daug skelbimų su jo pavarde.

A. P.

WORCESTER, MA

BAISIOJO BIRŽELIO PRISIMINIMAS

Gražus saulėtas birželio rytas. Toks pat birželis buvo gražus ir žydintis 1941 m., kurio 14-tos dienos naktį Lietuvos žmonės buvo priekelti iš ramaus nakties poilsio ir grūdami į gyvulinius vagonus tolimai kelionei į neišmatuojamus Sibiro plotus. Visa Lietuva raudavo. Taip Birželio žydintios pievos ir žali berzeliai apsiplieskė ašaromis ir krauju, kurie juos augino ir mylėjo.

Po 61 metų tų skaudžių pirmųjų trėmimų, visoms aukoms prisiminti ir jas pagerbti, š.m. birželio 9 d. rinkomės į Šv. Kazimiero lietuvių parapijos bažnyčią pamaldoms už visus ištremtuosius mūsų brolius, seses, ne vien „Baisiojo birželio“ siaubo paliestuosi. Tie žiaurūs trėmimai birželyje prasidėjo, bet jame nepasibaigė. Jie tęsėsi daug metų, tik šiek tiek kitokia forma. Kasmet prisimename visus... ir prisiminsime visada.

Minėjimą ruošė LB Worces-

ter apylinkės valdyba. Dalyvavo Dr. Vinco Kudirkos šaulių kuopa su vėliava, kurią nešė kuopos vadas Arūnas Grigalauskas. Palydėjo skautukė Rožytė Harris ir skautukas Oskaras Lisovskis. Šaulės Teresė Juskenė ir Janina Miliauskienė nešė vainiką ir padėjo prie altoriaus.

Šv. Mišias aukėjo ir pamokslą pasakė parapijos klebonas kun. Ričardas Jakubauskas. Parapijos choras, vadovaujamas Onos Valinskienės, gražiomis giesmėmis kėlė mūsų dvasią. Jaudinantį skambėjo „Nenuženk nuo akmenų, o Marija, pušynėly žaliai Šiluvos“. Po Mišių sugiedoti Amerikos ir Lietuvos himnai, kuriuos pabaigęs šauliai ir pamaldų dalyviai išsirikavo bažnyčios šventoriuje prie paminklo trumpoms iškilmingoms apeigoms. Vadovavo šaulių kuopos vadas Arūnas Grigalauskas. Jis pareiškė, kad dažnai čia renkames prisiminti ir pagerbti žuvusius dėl Lietuvos laisvės, bet šiandien susirinkome prisiminti ir pagerbti ištremtuosius. Invokaciją sukalbėjo klebonas kun. R. Jakubauskas. Šaulės padėjo vainiką. Iškilmės baigtos giesme „Marija, Marija“.

Persikėlėme į parapijos salę tolimesnei minėjimo daliai, kuriai vadovavo LB pirm. Romas Jakubauskas. Pasveikino gausiai susirinkusius dalyvius, ypač šiomis dienomis iš Lietuvos atvykusius jaunos studentus. Svečių tarpe turėjome ne tik šaulius, bet buvusį Dr. Vinco Kudirkos šaulių kuopos vadą Vladą Gedmintą ir jo žmoną Anicetą, atvykusius iš Floridos. Susikaupti minutę pagerbti visi dalyviai.

Kalbėtojas, Worcester Lietuvių organizacijų tarybos pirmininkas, Petras Molis pareiškė, kad pirmasis lietuvių patriotų suėmimas prasidėjo 1940 m. liepos mėnesį; okupantai tikėdami, kad suėmus lietuvių patriotus išgąsdins tautą ir ji lengvai paklūs jų užmačioms. Deja, taip neįvyko. 1941 m. birželį prasidėjo didieji trėmimai. Jis pateikė

DRAUGAS
(USPS-161000)
THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.
Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.
Subscription Rates: \$100.00. Foreign countries \$115.
Postmaster: Send address changes to Draugas - 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.
Mazindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiunčiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį patvirtime, iki kada prenumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.			
	Metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	\$100.00	\$60.00	\$38.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$115.00	\$65.00	\$45.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$60.00	\$45.00	\$33.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$65.00	\$50.00	\$38.00
Užsakant į Lietuvą:			
Oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Reguliariu paštu	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida oro paštu	\$160.00	\$85.00	
Tik šeštadienio laida reguliariu paštu	\$55.00		

Vyriausio redaktorė - Danutė Bindokienė
Administracijos - Valentinas Krumpis
Moderatorius - kun. Viktoras Rimšelis
• Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
• Redakcija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.
• Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
• Redakcija straipsnius taisy savo nuotiori. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Siunčiant prašome pasiikyti kopiją.
El-paštas: administracija@draugas.org
redakcija@draugas.org
rastine@draugas.org
skelbimai@draugas.org

DR. L. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą. Pacientai priimami absoliučiai punktualiai. Susitarimai kalbėti angliškai arba lietuviškai.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Tel. 708-422-8260

MARIUS KATILIUS, M.D.
CHIRURGAS
Trūkio, tulžies pūslelės, krūtys, žarnyno, endokrinologinė ir laparoskopinė chirurgija.
300 Barney Dr., Suite A
Joliet, IL 60435
Tel. 815-744-0330
lietuviškai 815-744-8230
www.centersurgeryandwellness.com

EDMUNDAS VIZINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbama lietuviškai
6918 W. Archer Ave. Ste. 516
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS - CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS - ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

kruopščiai surinktą statistiką, kiek Lietuva nukentėjo per visą bolševikų okupaciją, kuri buvo ilga ir sunki. Daug aukų pareikalavo. Manoma, kad šiuo laiku Sibire dar gyvena arti 60,000 lietuvių. Grįžusieji į Tėvynę neturi kur apsigyventi. Kiti sukurė mišrias šeimas ten pasilikę gyventi. Ragino nepamiršti lietuvių kančių ir Lietuvos. Padėkime Lietuvai atsistatyti. Padėkime atvykusiems čia įsikurti ir įsijungti į mūsų eiles, kad galėtume visi bendrai tvirtiau paremti Lietuvą.

IZABELĖS PARULIENĖS IŠLEISTUVĖS

Gegužės 5 d. po lietuviškų šv. Mišių, Šv. Kazimiero parapijos salėje ALRK Moterų sąjungos 5-ta kuopa, Dr. Vinco Kudirkos šaulių kuopa, „Neringos“ ir „Nevėžio“ tuntų skautės, skautai ir Abramavičių šeimos vaikai (tėvai mirę) suruošė šaujų atsisveikinimą Izabelei Parulienėi, kuri gegužės 16 d. išskrido atgal į brangią tėvynę Lietuvą, išgyvenusi už jos ribų beveik 58 metus.

Kartu su savimi išsigaubeno urną su pelenais savo mylimo vyro, a.a. Albino Parulio, mirusio 1978 metais ir palaidoto Notre Dame kapinėse, Worcester, MA.

Vadovavo ALRK Moterų sąjungos 5-tos kuopos pirm. Aldona Jaknūnaitė. Pasveikino ir atsisveikinimo žodį tarė užbaigdama su ašaromis akys, linkėdama sveikatos ir laimingo gyvenimo tėvynėje. Pakvietė parapijos kleb. kun. Ričardą Jakubauską tarti žodį, palaiminti maistą, kuriuo vaišinsimės.

Dr. Vinco Kudirkos šaulių kuopos vardu atsisveikino sekr. Janina Miliauskaitė, ku-

ri pareiškė, kad paprastai atsisveikiname ir gerbiame žmones, kada jie guli karste. Pati noriu atsisveikinti mielą sesę Izabelę šaulių vardu ir tarti keletą žodžių, kol ji mūsų tarpe, nes šauliškos idėjos ir bendras darbas jungė mus 30 metų. Linkėjo Dievo palaimos, Šv. M. Marijos globos ir gražiausių, sveikiausių ir laimingiausių metų tėvynėje.

Skaucūjų vardu žodį tarė vs. Irena Markevičienė, reikšdama nuoširdžią padėką už teikiama nuolatinę pagalbą skautams, nepaisant, kad Izabelė Parulienė nepriklausė skautų organizacijai, bet savo darbu šią organizaciją rėmė labai daug. Ji nesakė „Suded“, o tik iki pasimatymo, žadėdama aplankyti ją Lietuvoje gyvenančią.

Alytė Abramavičiūtė Izabelei Parulienėi dėkojo jų šeimos vardu už visokeriopą pagalbą jiems atvykus nuolatiniam gyvenimui į Worcester, o to gyvenimo pradžia nebuvo lengva. Izabelė Parulienė be minėtų organizacijų dar priklausė Lietuvių labdaros draugijai ir Marijos Nekalto Prasidėjimo vienuolijos Putnam, CT, Worcester rėmėjų skyriui. Pirminkės Teresės Adomavičienės iniciatyva, jai atsisveikinimas buvo suruoštas balandžio 20 d. po susirinkimo Maironio Parko patalpose. Atsilankė provincinė seselė Paulė ir seselė Oliveta. Buvo suruoštos puikios vaišės, kurias praturtino seselių atvežta jų pačių kepta lietuviška ruginė duonelė.

Grįžkime į gegužės 5-tą, į Šv. Kazimiero parapijos salę vykusį atsisveikinimą, kuriam vaišes paruošė Rasa ir Edis Grigaičiai su talkininkėmis.

Nukelta į 4 psl.

LIETUVIŲ FONDAS VĖL PASKIRSTĖ MILIJONĄ

BRONIUS JUODELIS

Atkelta iš 1 psl.

Šiandien LF turi per 15 milijonų dolerių. Tos rankos, kurios LF pradėjo, dar ir šiandien sėkmingai vadovauja Lietuvii fondui.

brėžė dr. Antanas Razma.

Konferencijoje dalyvavo septyni Lietuvos fondo darbuotojai, šeši spaudos atstovai ir du iš Lietuvos televizijos Čikagoje.

Spaudos konferencija

Pirmininko pranešimas

Metinė, tradicinė Lietuvos fondo spaudos konferencija Pasaulio lietuvių centre buvo suaukta 2002.07.18 spaudos ir lietuvių visuomenės supažindinimui su LF darbais ir pelno paskirstymu 2002 m. prašymams.

Konferenciją pradėjo valdybos pirm. Povilas Kilius, spaudos vedėjas St. Dziugui negalint dalyvauti. Pasveikines konferencijos dalyvius, P. Kilius pasidžiaugė esama galimybe jau trečią kartą išdalinti milijoną dolerių iš LF uždėto pelno. Tiesa, ši suma negalėjo patenkinti visų prašymų, kurie siekė 7 milijonų dolerių skaičių. Iš viso iki šiol jau išdalinta 11 milijonų dol.

LF tarybos pirm. dr. Antanas Razma dėkojo Pelnos skirstymo komisijos pirmininkui Kęstutis Jecius, visiems komisijos nariams ir stipendijų pakomisijs nariams.

— Man teko dalyvauti pelno skirstymo posėdžiuose, nors ir be balso, ir mačiau, kaip objektyviai, rūpestingai ir kruopščiai buvo svarstomas kiekvienas prašymas, — pa-

Pelnos skirstymo komisijos pirm. Kęstutis Jecius išvardijo komisijos narius. Be jo paties, dar buvo Algirdas Ostis, Ramona Žemaitienė ir dr. Vytautas Narutis — antrininkas iš LF ir JAV LB paskirti: dr. Vytautas Bieliauskas, dr. Ona Daugirdienė, Aleksas Vitkus — sekretorius ir Vytautas Janušonis — antrininkas, kuris posėdžiuose nedalyvavo.

Komisija turėjo 4 posėdžius, tačiau prašymų skaitymo darbas, posėdžiams pasiruošimo darbai truko 6 savaites. Sekretorės darbai truko kelis mėnesius.

Dalinimui buvo paskirta 1,048,551 doleris, ką sudarė 48,551 dol. likutis iš pernai metų ir šių metų milijonas.

Paskirstyta buvo 992,537 doleris, rudens skirstymui paliekant 56,014 dolerių, atidėtiems, nenumatytiems ir skubiesiems prašymams.

Šiais metais buvo gauti 267 prašymai iš 166 skirtingų prašytojų (pernai buvo 270 iš 169 prašytojų) ir 187 prašymai stipendijoms (pernai buvo 178 stipendijoms). Iš Lietuvos bu-

LF spaudos konferencijos dalyviai. Sėdi iš kairės: Alė Razmienė, Birutė Jasaitienė, Aldona Šmulskienė, Karilė Vaitkutė; stovi: Arvydas Reneckis, Edvardas Šulaitis, Sigitas Balzekienė, Povilas Kilius, Kęstutis Jecius, Bronius Juodelis, Ramona Žemaitienė, Aleksas Vitkus, Vytautas Radzius, dr. Antanas Razma.

vo 101 prašymas, — beveik 30 proc. visų prašymų.

Parama švietimui

Švietimui paramos prašymai buvo iš institucijų ir studentų stipendijoms. Iš viso švietimui buvo paskirta 384,229 doleriai.

JAV LB Švietimo tarybai paskirta 86,840 dolerių. PLB Švietimo komisijai — 6,000 dolerių. Vilnijos ir Rytų Europos liet. mokytojų paramai — 100,000 dol. Vasario 16 gimnazijai — 20,000 dol. Šalčininkų ir Vilniaus rajonuose vadovėliams ir švietimui stovyklose — 10,000 dol.

Studentų stipendijoms iš viso paskirta 159,589 doleriai. Jas sudaro: 27,500 dol. Vasario 16 gimnazijos lankymui. Išėjusių studentams — 30,850 dol., Lietuvos studentams studijuojantiems užsienyje — 54,450 dol., Lietuvos studentams studijuoti Lietuvoje — 8,750 dol. ir 38,039 dol. stipendijoms skirti iš asmenų fondų pelno Lietuvos fonde, pagal asmenų nurodymus.

Parama kitiems reikalams

JAV LB Kultūros tarybos prašymams paskirta 16,500 dol. Kitiems kultūros — meno renginiams — 27,600 dolerių. Lietuvos fondo dr. A. Razmos vardo premijai — 25,000 dol. Knygų leidimui — 37,000 dol.

Mokslo institucijoms, A.P.P.L.E. — 39,000 dol. Iš viso kultūros, mokslo reikalams paskirta 154,000 dolerių.

Dainavos ir Neringos stovyklų, PLS, Jaunimo centrui, Ateitininkų namų remontams ir LTS centrui paskirta 129,000 dol. Ateitininkams ir skautams Lietuvoje po 15,000 dol. Pagal kitų fondų nurodymus — 110,964 doleriai. Iš viso visuomeniniams reikalams paskirta 454,308 dol.

Diskusijos

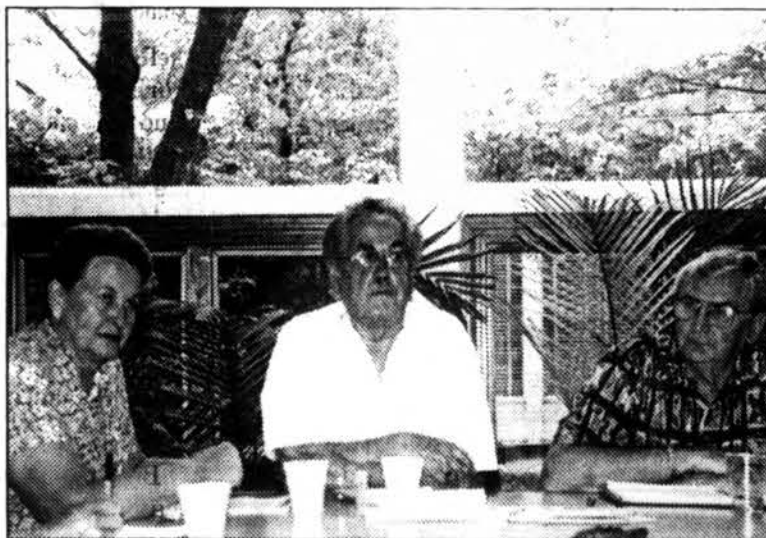
LF spaudos konferencijos diskusijose dalyvavo V. Radzius, E. Šulaitis, A. Vitkus, B. Jasaitienė, Br. Juodelis ir fondo atstovai. Stipendijų diskusijų nebuvo. Buvo pasidžiaugta, kad šiais metais Lietuvos fondas žiniasklaidos pa-

ramai paskyrė 82,000 dolerių. Jos reikalingumas mūsų spaudai yra dar didesnis.

Investavimų rinkai šlubuojant, skirstymui metinio pelno neužteko. Reikėjo pridėti iš dar nepanaudoto ankstyvesnio uždėto rezervu.

— Rezerve dar turime pusantro milijono nepanaudoto kapitalo uždėto. Tikimės, kad ir kitais metais bus skirstomas vienas milijonas, — pareiškė pirm. Povilas Kilius, užbaigdamas spaudos konferenciją.

Po to dar buvo vaišės ir pokalbiai — kaip reikėtų išlaikyti lietuvių išsivystymą, jei neturėtume milijoninio Lietuvos fondo, jei nebūtų jo metinio milijoninio paskirstymo lietuviškiems reikalams? Lietuvii fondas yra nepaprastai svarbus ir reikalingas.

LF vadovai. Iš kairės: valdybos sekretore ir reikalų vedėja Alė Razmienė, tarybos pirm. dr. Antanas Razma, valdybos pirm. Povilas Kilius.

LF Pelnos skirstymo komisija 2002 m. Iš kairės: Aleksas Vitkus, dr. Vytautas Bieliauskas, dr. Ona Daugirdienė, Algirdas Ostis, Ramona Stephens-Zemaitienė, pirm. Kęstutis Jecius.

Spaudos atstovai LF 2002 m. spaudos konferencijoje. Iš kairės: Vytautas Radzius, Birutė Jasaitienė, Aldona Šmulskienė. Visos LF nuotraukos Vytauto Jasinevičiaus.

Lietuviškos spaudos bendradarbiai LF spaudos konferencijoje. Iš kairės: Bronius Juodelis ir Aleksas Vitkus.

Vytautas Bieliauskas

Bernardo Brazdžionio „Genius loci“

Pasaulyje yra daug gabių žmonių, ir tie, kuriuose pasireiškia aukščiausias gabumų laipsnis, yra vadinami genijais. Pagal senovės romėnų pažiūrą genijus reiškia dvasią, kuri duoda žmogui kūrybines galias, jį įsikūnydama. Savo genialumu pasireiškia individai, bet savo igimties gabumams išvystyti yra reikalinga teigiama aplinka, kurioje jie gali augti, bręsti ir kurti. Kartais ta aplinka turi tiek daug svarbos, kad genijaus charakteristika priskiriama ne tik individui, bet taip pat ir kolektyvui žmonių, tarp kurių genijus atsiranda ir išauga. Taip, pavyzdžiui, yra kalbama apie lietuvių liaudies genijų, apie austrų muzikos genijų, Amerikos verslo genialumą ir t.t.

Šitam faktui pabrėžti yra vartojamas išsireiškimas „genius loci“ — aplinkos dvasia arba bendra vietovės atmosfera, ugdanti genijus.

Šiandien, kai mes į Amžinybę palydime savo tautos genijų Bernardą Brazdžionį, yra naudinga pažvelgti į jo kūrybinį vystymąsi ir į jo „genius loci“. Poeto Brazdžionio augimo ir vystymosi aplinka buvo Lietuvos Aukštaitija ir apskrityje — Lietuva. Savo šalyje gimė, mokėsi ir dirbo; jo kūrybinė dvasia vystėsi ramiai, nors ir sunkiai atgimtančioje tautoje, jis buvo su sietais ir su gamta, ir su žmonėmis, ir su Amžinybe, ir su Dievu. Tai buvo aplinka, kurioje ir kiti Lietuvos poetai ir kūrėjai augo ir klestėjo.

Bet, deja, ši aplinka, buvo sunaikinta, ypač žiauriai Antrojo pasaulinio karo pasekmėmis. Bernardui Brazdžioniu teko aplėsti savo kraštą ir keliauti. Tokiu būdu jo „genius loci“ — aplinkos dvasia, bent išoriškai žiūrint, turėjo pranykti ir jo kūryba sustoti. Juk tremties keliai per Vokietiją ir Ameriką negalėjo sudaryti jam deramos „genius loci“, nes ten ir žmonės, ir aplinka, ir visa atmosfera buvo kitokia.

Be abejo, Bernardas pergyveno skaudų tremtinio likimą, bet jo charakterio tvirtumas ir jo viltis ateičiai išlaikė ištikimumą, ir meilę savo kraštui, į kurį jis dabar ramiai sugrįžta.

— Su vokiečiais išbėgo...

— Nemeluok, užmušim kaip šunį ir laukan išmesim! Ir vėl vožtelėjo vienas iš vienos pusės, kitas iš kitos. Vėl kliudė vandens į veidą. Gulėčiau dar ilgai, tik staiga pajutau, kad stveria už kailinių ir pasodina. Vėl varo toliau:

— Sakyk, kur tėvas? — ir prikišo pistoletą prie krūtinės. Taip spaudžia tą pistoletą, kad pritrūktu kvapo. Dabar jau baigta. Ras mane mama negyva. Ir mirsiu, jokios naudos tėvynei nedavusi... Vėl mano mintis pertraukia riksmas. Niekad dar gyvenime nemačiau tokių baisyrių ir piktų žvėrių. Niekad per savo tą šešiolikos metų gyvenimą.

— Sakai ar ne! Tavo tėvas Kaune gyvena. Pane-muneje. Tu jam valgyti nešioji. Ir jis vaikšto pas jus. Tavo tėvą jau suėmė, bet norime sužinoti, ką tu sakysi.

— Ko meluoj? Rytą tavo mamą atvesim, tai ji viską pasakys... Sakyk, kiek kartų buvai pas tėvą?

O Viešpatie! Nieko nesuprantu, kur jie rado tėvą...

— Sakyk, kur tėvas!

Ir vėl pajutau smūgį...

Nežinau, ar ilgam buvau įmesta į šaltą kalediją. Prikėlė per mane bėgusi pelė.

Bus daugiau

LIETUVAIČIŲ KANČIŲ ISTORIJA

Nr. 22

...Buvo 1946 m. sausio 26 diena. Dirbau dvare. Teta irgi. Atėjo vedėjas ir pasakė: „Regina, tavęs laukia du vyrai“. Nuėjau į raštinę. Vienas sėdėjo už stalo, kitas vaikščiojo po kambarį. Buvo apkūnus, aukšto ūgio. Pažiūrėjau į juos, ir širdis smarkiai suplakė. Pagalvojau, kad mane suims. Tas aukštas žmogus ir sako:

— Labas, Regina, ar manęs nepažįsti? — ir taip keistai nusijuokė.

— Ne, nepažįstu.

— Tavo tėvą gerai pažinojau, o tu mūsų nepažįsti, — ir mirtelėjo sėdėjusiam už stalo.

Išsitraukė iš portfelio popierius. Išdėliojo ant stalo ir žiūrėjo. Tas aukštas vėl klausia:

— Kaip tavo pavardė?

— Raškauskaitė, — sakau.

— Ne, tu Paškauskaitė, meluojai. Aš tavo tėvelio geras draugas buvau, o tu meluoji, — ir vis vaikšto po kambarį.

Pasakiau, kad aš nieko nežinau, ko jums reikia.

Vyriškas riktelio kaip žvėris:

— Gerai, tu mums viską pasakysi!

Dabar jau baigta, galvoju, — areštuos.

— Vaziuosu su mumis į Raudondvarį, — sušvokštė šiurkštus balsas.

Nieko nesakiau, vežkit, kur norit. Liepė kinkyt arkli. Išėjau. Vedėjo žmona atnešė man kelionei ryšulėlį ir padavė. Padėkojau. O teta nesirodė. Atsisėdau, ir jie abu į roges įvirto. Pamačiau, kad laiko paruoštus pistoletus... Jau artinosis vakaras. Aplink matėsi balti sniego patalai, o medžiai stovėjo, šarmotas šakas išskleidė. Taip graudu pasidare. Tarp savęs jie kalbasi rusiškai, bet nesiklausau. Galvoju — klausinėsi, muš — reikės kentėti. Ir vienas, tas aukštesnis, sako:

— Pasakysi, kur tėvas, ir paleisim.

Tylėjau, važiuoju toliau. Pagaliau pasirodė Raudondvaris. Pervaziavome Nevėžį. Miestelyje išlipome. Supratau iš karto, kad tai milicijos pastatas. Įvedė į kambarį. Matosi skrebų ir rusų. Liepė eiti į kitą kambarį. Įėjau. Greit užrakino duris. Kambarys tamsus, šalta šalta. Apėjau. Tuščias, tik viena kėdė stovi, ant langų grotos. Atsinešiau kėdę prie durų, atsisėdau. Pradėjo šaltis krėsti, kad vietos negalėjau rasti. Vaikščiojau, verkiau...

Pasigirdo žingsniai, rakto barkštelėjimas spynoje. Staiga durys atsivėrė, liepė išeiti. Nuvedė į kitą kambarį, o ten žemesnis vyras jau sėdi už stalo, liepia ir man sėdėti. Aukštesnysis irgi atsisėdė.

— Kur tėvas? — klausia mažesnis.

— Nežinau, — sakau, — jis mus paliko pas dėdę, o pats pasitraukė su vokiečiais...

— Sakyk teisybę, nemeluok.

— Ką žinau, tą ir sakau...

Staiga pašoko išraudęs nuo kėdės lyg įgeltas.

— Sakysi, ar ne?

Galvą nuleidau — juk teisybę sakiau, o jie netiki.

Vėl pasigirdo aukštojo storas balsas:

— Sakyk, nes paskui gailėsies.

Tyliu. Tada pašoko ir vožė man į veidą. Ašaros pabiro iš akių. Rėkia abu lyg žvėrys. Ką dar sakyti, jeigu teisybę pasakiau? Tik pamačiau, kad stovi vienas prieš mane su šautuvu. Pajutau, kaip vožtelėjo su brožu per galvą, pečius, kur papuolė. Nugriuvau nuo kėdės, bet skausmo nejutau. Akys mirgėjo. Nežinau, ar ilgai taip gulėjau, tik pajutau, kad vandenį pila ant galvos. Kai pramerčiau akis, buvo pilka pilka. Stverė už drabužių ir pasodino. Galva sukasi, ūžia.

— Kur tėvas, sakyk!

Lietuvių pėdsakai Amerikoje

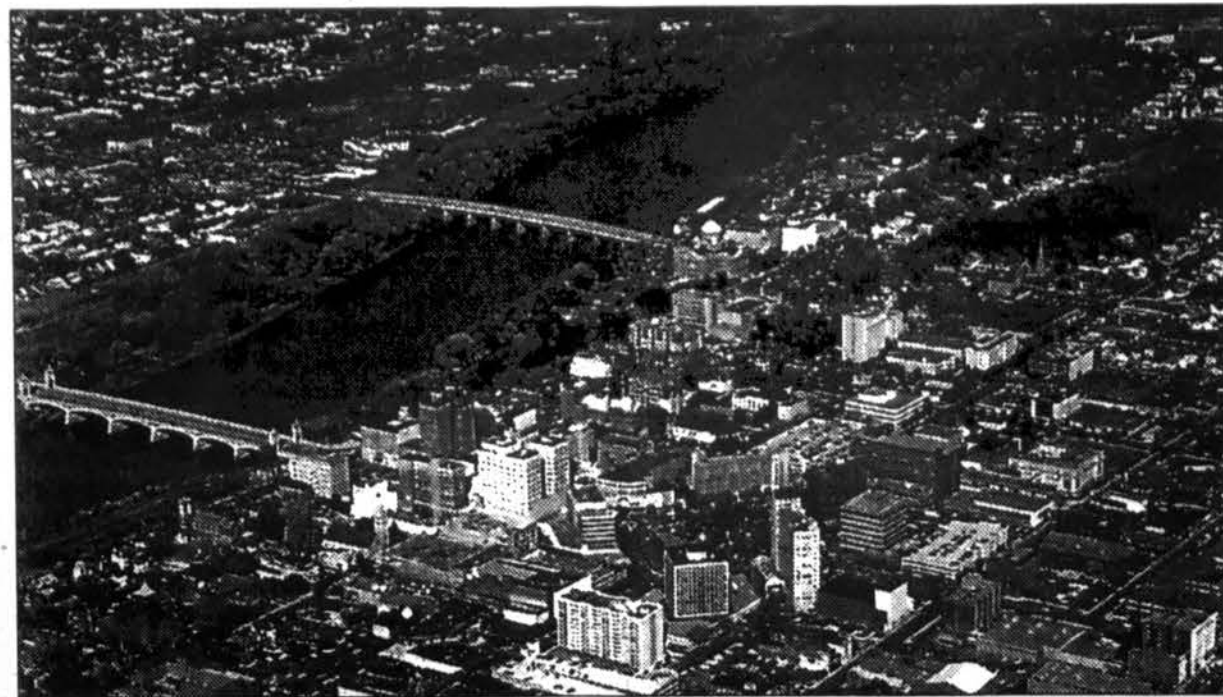
NEGAILESTINGOS ISTORIJS PAMOKA WILKES BARRE (6)

Scrantoną, Pensilvanijoje galime geriau pažinti, nes po jį mus JAV LB projektą „Lietuvių pėdsakai Amerikoje“ vykdančią ekipą) lydėjo Regina Petrauskienė, JAV LB šių apylinkų pirmininkė. Nors, žinoma, čia mūsų tautiečių gyvėta labai daug, bet šiandien lietuvėms veikla jau sunkiai įmanoma dėl paprastos priežasties – pačių lietuvių nebėra. „Mūsų tik šauja beliko“, – sako Regina Petrauskienė. Paskutiniuoju gegužinėje buvo susirinkę apie 50. Lietuvių kilmės scrantoniečių, žinoma, yra kur kas daugiau, bet, kaip ir visoje Amerikoje, senųjų ir pokarinų lietuvių imigrantų bendruomenės taip ir nerado bendros kalbos („Vietiniai lietuviai kažkodėl nuo pat pradžių mūsų vengė“). Šiuo metu jie susitinka per Vasario 16-osios minėjimus, kurių organizavimą perėmė Vyciai. Regina Petrauskienė, dabar jau pensininkė, vel norėtų atgaivinti lietuvišką veiklą, skatinti galimus veikėjus. „Yra puse lietuvių, ketvirtadalis – turinčių lietuvišką šaknų – čia daug, – sako ji. – Norėčiau įtraukti Barzilauskienę (pulkinkas Barzilauskas labai daug padėjo Lietuvos kariuomenę), entuziastinga moters yra dr. Kavaliauskas (nėra), Nelly Bajoras – iš vietinių lietuvių nuo Pittstono dar labai veikli, Mary Lasky, kurios vyras lenkas eina už Lietuvą. Šv. Mykolo bažnyčioje 50 metų vargonininkaujanči Eleną Genytę-Morę (Lietuvoje žinoma poeto ir aktorius Kestutis Genio pusėsėrel). Vyciai, nors nebėra gausūs ir jie skundžiasi, kad grupės mažėja – senieji miršta, o jaunimo nelabai prisiskauk. Su jais Vasario 16-tą einam pas merą, meras pasikaito proklamacija. Čia yra toks Pocius, kuris gerokai pasidarbavo amerikiečių valdžioje. Jo tėvelis – buvęs policijos vadas. Danute Krivickienė palaiko ryšį su Šv. Juozapo parapijos moterimis. Yra saujele žmonių tautinėje parapijoje. Kai ką nuveikiam susidėję su estais ir latviais, bet jų čia mažai.

Čia, Scranton, gyvena ragšytojas Liudas Dovydenas, jie su žmona Elena čia 3 vaikus užaugino. Lietuvai atgavus nepriklausomybę išvažiavo į tėvynę. Liudas mirė prieš ketletą metų, birželio 10 d. mirė ir Elena, – pasakoja Regina. – Čia gyvena dr. Krivickas su žmona, broliai Šimkai, dr. Dovydaitis. Kai mano vyras – Vytautas Petrauskas buvo bendruomenės pirmininkas, buvo lengviau, daugiau žmonių turėjome. Rengdavom gegužines, parodas, buvom pasikvietę šokių grupę iš New Jersey. Mums labai gaila, kad mirė dr. Gustaitis. Jie abu su žmona daug yra nuveikę dėl Lietuvos. Abu mirė, pasigenda tokių. Labai veiklus buvo Stima iš senųjų lietuvių, Janushat, Šadauskas“.

Daug ką Regina Petrauskienė, buvusi bibliotekininkė, nuveikia ir savarankiškai. Ją meras pasikviečia vertėjauti, reprezentuoti Lietuvai (pvz., kai jis ruošėsi važiuoti į Lietuvą) vertėjos pagalbos paprašo kariuomenė. Regina daugelį metų renka knygas ir siunčia mokykloms, bibliotekoms, ligoninėms, Mokytojų tobulinimosi institutui. Iš Šiaulių, „Šėtos“ anglų kalbos grupės, ji neseniai gavo padėkos raštą už knygų siuntą. 4 metus važinėjo į Lietuvą su APPLE – amerikiečių mokytojų grupe, dalyvavo ten seminariuose. Veikia su amerikietėmis moterimis, yra universiteto moterų draugijos prezidentė. Scrantonas, anglies pramonės klestėjimo laikais gyvenęs aukso amžių, tapo geroku užkampiu, bet kultūrine veikla čia dar aktyvi, – sako R. Petrauskienė. Jos šeima čionai atvyko prieš gal 30 metų; architektą Vytautą Petrauską iš Čikagos perkėlė kompanija, kurioje jis dirbo. Čia jie užaugino ir išmoksino 4 vaikus. Bet vaikai išskraide, ir Regina, nors čia įgijo „jų draugų, bet, matėme, kad jaučiasi gana vienišai. Sunkiomis minutėmis pagalvoja apie lietuviškes aplinką.

Iš Scranton per „lietuviškus miestelius“ mūsų kiti-

Prieš 100 metų buvusio lietuviško miesto Wilkes Barre, PA, vaizdas šiandien.

giškis ekipažas pasileido jau be vadovo. Vadovavomės tik žemėlapiu ir kun. W. Valkaviciaus knygomis apie Pennsylvanijos lietuviškas parapijas. Savotiškas jausmas važiuoti per Ameriką ir žinoti, kad čia, šia gatve, šiuo takeliu prieš šimtą, prieš 10 metų, o gal ką tik pro tavę praėjo lietuvis, kurio gyslose teka tas pats kraujas, kaip ir tavo. Eja ir žiūrėjau į kiekvieno veidą, ir visi atrodė gimines, visų veidai, atrodė, buvo paražistami. Iš tiesų, gerokai pasiskleidė čia lietuviškas kraujas. Vaziuodamos svarstėme, kokių transportu lietuviai prieš 70 metų vykdavo į lietuvių dienas. Kaip rašo kun. W. Valkavičius, jų susirinkdavo iki 20 tūkst. žmonių iš visos Pennsylvanijos, tą dieną užsidedavo visų šių miestelių lietuvių bizneliai, suvažiuodavo chorai, mišios vykdavo lauke; buvo lietuviško valgio, vyko šokiai ir žaidimai, sporto rungtynės. Tie susirinkimai ugdė, skatino lietuvišką patriotizmą. 1917 m. čia buvo renkami parašai po peticiją, kad Lietuva būtų pripažinta nepriklausoma; 1957 m. buvo organizuojami protestai prieš sovietų okupaciją. Lietuvių dienų metu surinktos lėšos buvo dedamos į fondus: „Lietuvos našlaičių“, „Vilniaus vadavimo“ ir kt. Vėliau tie fondai buvo nukreipti leisti „Lietuvos katalikų Bažnyčios kroniką“. 1944 m. Philadelphiajos vyskupas uždraudė surengti 31-ąją lietuvių dieną. Jis nurodė priežastį – esą piknikuose buvo geriama, o kunigai sėdėdavo kartu su žmonėmis prie vieno stalo, apkrautus valgiais ir gėrimais. Bet kas gali paneigti galimybę, kad čia buvo įsimaišiusi politika. Amerika buvo Sovietų sąjungos kompanionė II Pasauliniame kare. Karas ėjo į pabaigą, ir Rusija ėmė kelti balsą bei reikšti pretenzijas. Galimas dalykas, kad dėl tos priežasties buvo bandyta numarinti ir lietuvių dienas, kun. Dargio pradėtas rengti nuo 1914 m., nes jose visada labai ryškiai ir garsiai atsispindėjo Lietuvos problemos.

Gal jau ir nebe tokio masto, bet tokios dienos vyko ir toliau. 1978 m. diena buvo skirta kun. Pijui Česnai, kuris rengė jas 50 metų ir jose sujudavo visas lietuvių generacijas. Vėliau jų rengimą perėmė Vyciai. 1981 m. – 67-ojoje dienoje dalyvavo tuo metu į Vakarus prasibrovęs disidentas Vladas Sakalas. Prie šių dienų rengimo prisidėjo ir mūsų Philadelphiajos sutiktas kun. Petras Burkauskas, buvęs brolis Timotiejus. Lietuvių dienos vyko ištisus 70 metų. 1984 m. rugsėjo 12 vyko paskutinė šventė. Parkas, kuriame vykdavo lietuvių dienos-mugės-festivaliai, buvo parduotas, ir, neatsiradus kitos tinkamos vietos, renginys nutyko.

Vaziuojame į Pittstoną. Čia Šv. Kazimiero lietuviška para-

pija įkurta 1890 m., dabar jau sujungta su lenkų parapija. Pittstonas – kaip kokia krikščionių Meka – bažnyčios, bažnyčios, bažnyčios. Nuo vienos aukštesnės kalvelės sušaukiuojame jų 12: įvairių tautų ir tikėjimų. Vienoje vietoje penkios – slovakių, lenkų, metodistų, baltistų... Visos gražios, prižiūrimos, bet mums vis tiek atrodo, kad lietuviškos gražiausios, daugiausia meilės į jas įdėta. Pittstone netikėtai gatvėje pamatome lietuvių tautinėmis spalvomis išdažytą pastatą su užrašu „Lithuanian Club“. Daugiau informacijos nesugebėjome išgauti, nes visame pastate nieko neradome. Pirmąją aukštę – alaus baro iškaipa, antrąją, atrodė, salė, kur, sprendžiame, ir yra lietuviška vieta, nes viename lange – trispalvė, kitame – „POW-MIA“ juoda vėliava su užrašu „Jūs nepamiršti“. Aušrėlė Sakalaite man paaiškina, kad tai organizacijos, besirūpinančios belaisviais ir karuose dingusiais be žinios, vėliava.

Pagalilau ilgai, lauktas, istorinis Wilkes Barre, vienas iš didžiausių buvusių lietuviškų centrų. Čia 1909 m. gimė „Draugas“. Prisiminus, kad čia jau po Kražių skerdynių 1893 m. vyko didžiulė manifestacija prieš caro savivalę Lietuvoje, galima sakyti, kad čia labai anksti susibūrė lietuviai. Kaip rašo kun. W. Valkavičius, jau 1886 m. lietuviai organizavo ekskursiją į Niujorką. Vyskupas leido pasistatyti jiems lietuvišką bažnyčią. Pirmasis klebonas buvo garsus kovotojas už lietuvių tikinčiųjų teises Amerikoje kun. Aleksandras Burba, jis įkūrė Švč. Trejybės parapiją. Didžiulį visuomenės entuziazmą rodo tai, kad per pirmąjį renginį, skirtą bažnyčios statybai remti, buvo surinkta 500 dol. (tuo metu tai buvo dideli pinigai). Lietuviai priklausė lenkų parapijai, kurios klebonas pasipriešino lietuviškos parapijos steigimui ir pakėlė triukšmą, nors lietuviai buvo geri jo parapijiečiai, gausiai aukoję statant lenkišką katalikų bažnyčią ir nereikalavę jokios kompensacijos, kai pradėjo statyti savąją. Kai lietuviai ryžosi atsiskirti nuo lenkų, parapijoje buvo 600 lietuvių.

Istorijoje daug kartų kryžiuosio lietuvių ir lenkų interesai. Net ir čia, Amerikoje. Neraštingi, gal ir mažiau turtingi lietuviai jautėsi esą lenkų, airių (broliai katalikų) išnaudojami. Savų parapijų kūrimas buvo vienas iš jų protesto formų. Jiems pasisekė – Wilkes Barre buvo susirinkusi veiklių kunigų grupė, tarp kurių buvo ir kun. Antanas Kaupas, suorganizavęs „Kunigų vienybės“ organizaciją, tapusią oficialia „Draugo“ steigėja.

Wilkes Barre miestas didelis, mes gerokai paklaidžiojome, kol radome pirmąją lietuvišką Švč. Trejybės bažny-

čią, dabar jau prijungtą prie lenkų parapijos. O čia silpniau ar stipriau veikia dar dvi: Šv. Pranciškaus ir Šv. Kazimiero. Beieškodamos Švč. Trejybės bažnyčios, pakeliui pravažiavome Amber (Gintaro) gatvę. Nereikia ir aiškinti, kad ieškojome bažnyčia jau kažkur šalia. Ir štai mes stovime ir užvertę galvas žiūrime į raudonų plytų gražios – vos ne Onos bažnyčios Vilniuje – bokštus. Ji stovi ant kalvos, nuo kurios atsiveria nuostabi panorama (visai nepanaši į lietuvišką) su kalvų šlaituose įsikūrusiu miestu. Ilgai trinamės apie bažnyčios sienas, žvalgomės pro stiklines duris į vidų, kur matyti nepaprastai gražūs, senoviški, meniniai įtaustiniai puošti mediniai suoliai. Nesiryztame eiti į kleboniją, nes jau telefonu klebonas lenkas mums atrėžė: „Niekas nežinau, neturiu laiko“. Pagaliau sukaupusios ryžto nedrąsiai paskambiname į duris. Rūgščių veidu vis dėlto atrinko bažnyčią ir išėjo... vedžioti šuns. Iš jo buvome girdėję, kad šioje parapijoje gyvena mons. Norkūnas. Prašome jo adresu, juk, tiek mylių sukurę, turime nors keltą žodelių išgirsti iš pirmų lūpų... Bet klebonas pareiškia, kad ir to jis nežina. Išprašėme nors telefono numerį. Nepasisekė susitikti ir su mons. Norkūnu: jis pasisakė esąs sunkus ligonis, laukiantis kelio sanarių operacijos.

„Dairomės po bažnyčios vidų vienos ir prietemoje, – neradome mygtukų įjungti lempų. Tie puikieji lietuviškų bažnyčių Amerikoje langų vitražai! Nėra to blogo, kas neišėitų į gera – iš tamos ryškiai šviečia langai; vieną didžiulį vitražą Marija Remienė fotografuoja, ir grįžę gauname puikią nuotrauką. Skaityme vitražų aukotojų pavardes. Kol stovės bažnyčia, šios pavardės bylos apie jos statytojus. Atrodo, senoliai kalba į mus iš tų šviesių langų: advokatas Jonas Lopata; Vincas ir Elzbieta Tamuliai; Šv. Vytauto draugija (sivaizduokit tik, savo Didžiajam Kunigaikščiui Vytautui šventojo vardą davė!). Tuose languose, šalia privacių mecenatų, yra ir keletas draugių pavadinimų, o tai jau istorinės žinios: vadinasi, veikė Švč. Trejybės draugija, Šv. Mykolo draugija, Šv. Jurgio draugija. (Čia man prisimena girdėti senųjų lietuvių veikėjo, teisininko Antano Olio žodžiai, esą pasakyti prel. Mykolui Krupavičiui, kai jis po II Pasaulinio karo ketino iš Vokietijos į Ameriką pervežti Lietuvių tremtinių draugiją: „Mes čia jau turime 1,200 organizacijų, o tu dar vieną nori atsivežti!“).

Bažnyčios prieangyje ant sienos kabo iškilminga deimantinio bažnyčios jubiliejaus aukotojų lenta; joje daug jau kitos kartos lietuviškų pavardžių: Mathew Zemaitis, Frank Oberaitis, Joseph W. Sherga-

NUOSIRDŽIAI DĖKOJAME

LR Garbės generalinei konsulei Ingridai Bublionienei; Lietuvos Konsulatui Ohio; kun. G. Kijauskui; Jurgiui Sembergui; Linui, Irenai ir Henriui Johansonams; Andriui ir Jonui Dundurams; Salomėjai Kristautienei, Aurelijai Balašaitienei; Vincui ir Teresei Urbaičiams; Sally Blinstrubienėi; J. Stugienėi; Janušaičiams; dr. Viktorui Stankui; Algiui Gedriui; Ingridai Janušauskaitei; Andriui Belzinskui; Gražinai Kudukienei; Cleveland Lietuvių namams ir visiems iš Cleveland Lietuvių Bendruomenės, kas visokeriopai padėjo sunkiu metu Lietuvos studentams – „Dirbk ir keliauk“ programos dalyviams. Pagarbiai,

Pasaulio lietuvių kultūros, mokslo ir švietimo centras
Kaune, LR

•SKELBIMAI•

PASLAUGOS

ELEKTROS ĮVEDIMAI-PATAISYMAI.
Turio Čikagos miesto leidimą. Dirbu užmiestyje. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.
773-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

Įrengiame „basement“, virtuves, dedame medines grindis, darome „deck“, staliaus ir kitus smulkus remontus darbus. Aukšta darbų kokybė, žemos kainos. Turia draudimą. Tel. 773-254-0759; 847-525-9275 (mob.), Žilvinas.

AUTOMOBILIŲ, NAMŲ, SVEIKATOS IR GYVYBĖS DRAUDIMAS
Agentas Frank Zapolis ir Off. Mgr. Aukšė S. Kane kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. 708-424-8654
773-581-8654

TAISOME SKALBIMO MAŠINAS, ŠALDYTUUVUS, ŠILDYMO SISTEMAS, VIRYKLAS, ORO VESINTUVUS.
H. DECKYS
TEL. 773-585-6624.

SIULO DARBA

Window Washers Needed!
40,000 per year. We need 100 crews. No exp. necessary. Will train. Must have valid driver's license and transportation. Must be fluent in English. L.A. McMahon Window Washing. Chicago and Milwaukee area. Tel. 800-820-6155.

Help Wanted:
Alexandria Massage
\$10-11 per hour
Call: 312-213-9684.

Reikalingi darbuotojai parduotuvėse valymui TN ir IN valstybėse. Pagaudina vyrai. Atlyginimas nuo \$1,500 iki \$1,800. Tel. 615-554-3161.

Reikalingas žmogus, galintis remontuoti namus ir butus: lubas, grindis, sienas ir santechniką. Privalo turėti 2 metų sienų špaikavimo patirtį. Atlyginimas \$10 į val. Tel. 773-719-4142, Paulius.

Caregivers wanted. Must have experience, drivers license. Work permit preferred. Call Greg 262-657-8467.

LIETUVIŲ TELKINIAI

Atkelta iš 2 psl.

Kelėme putojantį šampano sklidinas taureles už mielos Izabelės sveikatą ir laimingą kelią į tėvynę. Giedojome „Ilgiausių metų“, kuriuos padėdėjome „Valio“ linkėjimais. Blykčiojo fotografų fotoaparatai, dovanos, gelės, asmeniškai atsiveikiniai. Gražiausi linkėjimai su ašaromis ir džiaugsmu pynėsi keletą valandų, o dar ir skanų tortą ragavome, iki pagaliau pradėjome skirstytis į namus.

J.M.

DETROIT, MI

DARIAUS IR GIRĖNO ŽUVIMO PRISIMINIMAS

Transatlantinių lakūnų Stepono Dariaus ir Stasio Girėno tragiško žuvimo 69 metų sukakties prisiminimas vyko sekmadienį, liepos 14 d. Šv. Antano parapijoje. Šv. Mišias užprašė Dariaus ir Girėno klubas. Šv. Mišias aukojė ir atitinkantį pamokslą šiam pri-

siminimui pasakė klebonas kun. Alfonsas Babonas. Mišių metu gražiai giedoję parapijos choras, vadovaujamas muz. Stasio Slizio. Aukos prie altoriaus nešė Eugenija Bulotienė ir Leonas Petronis.

Po šv. Mišių parapijiečiai, svečiai ir draugai susirinko parapijos salėje, kur vyko vaišės ir pabendraavimas. Šeiminkavę nenuilstanti Pranciška Telviečienė.

Prisiminimą suruošė Dariaus ir Girėno klubas. Dabartinę klubo valdybą sudaro: Mykolas Abarius, pirmininkas, Leonas Petronis, išdininkas ir Regina Juškaitė-Švobienė, sekretorė.

Radiojalandėlių programose taip pat buvo prisiminta Dariaus ir Girėno skrydžio ir žūties sukaktis – „Lietuviškų melodijų“ radio programoje, šeštadienį, liepos 13 d., kurios vedėjas yra Algis Zaprackas, o sekmadienį, liepos 14 d., „Amerikos lietuvių balso“ programoje, kurios vedėjas yra Kazys Gogelis.

Regina Juškaitė-Švobienė

Atsisveikindamos su šia brangia istorine šventove, pastovėjome prie bažnyčios sienos iškalto datų: 1893–1911 m. Ar ilgai jos žymės? „Ant Cicero, IL, bažnyčios kampo datos jau ištrintos“, – sako Marija Remienė. Ir iš Wilkes Barre Švč. Trejybės bažnyčios istorijos bus ištrintas faktas, kas ją prieš 100 metų su tokia meile ir pasišventimu statė. Tai jau šiandien aišku.

Medinė balta Šv. Pranciškaus bažnytelė, pastatyta 1923 m. (parapija įsteigta 1913 m.), – jau visai kitokia ir

gyvenamas rajonas visai kitoks, paprastesnis, kuklesnis. Į ją žvilgtelėjome tik iš šono. Parapijos raštinėje, ant kurios durų parašyta, kad skirta aptarnauti 3 parapijas, nieko neradome. Padarėme keletą bažnyčios nuotraukų. Šalia stovi akmuo kun. tėvo Anthony G. Ezerskio (1929–1965) atminimui. O Šv. Kazimiero bažnyčios net ir nespėjome aplankyti, iki sutemų mes dar turėjome rasti keletą kitų miestelių.

Audronė V. Škiudaitė

Pirmas, atėjus lietuviška Švč. Trejybės bažnyčia Wilkes Barre, PA. Marijos Remienės nuotr.

ATSISVEIKINTI ATVYKO DAUGYBĖ ŽMONIŲ

Beveik pusę šimtmečio buvome įpratę matyti poetą Bernardą ir Aldoną Brazdžionius kone kiekvieną sekmadienį Los Angeles Šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje mišiose ar salėje renginiuose, tik šių metų pradžioje ėmėme pasigesti, nes atvykdavo tik retsykiais. Sužinojome, kad Poetas negaluoja. Daug kas suseraga ir vėl pasveiksta, bet šį kartą nustatyta, kad susirgimas yra rimtas. LB skubėjo jį pagerbti amžiams sukakties proga ir albumui „Poetas Bernardas Brazdžionis grįžta į Lietuvą“ išspaustuvęs išėjus. Pagerbimas buvo sklandus. Poetas dalyvavo jame, bet pasakė, kad tai bus jo paskutinis susitikimas su losangeliečiais ir iš kitur atvykusiais jį pagerbti. Ir štai liepos 11 d. Mirties angelas pakvietė Poetą į „Anapus saulės“.

Liepos 16 d. vakarą Šv. Kazimiero bažnyčioje buvo kalbamas rožinis. Dalyvavo daugybė žmonių, kurie, atidarius karštą, jau paskutinį kartą galėjo pažvelgti į Poeto veidą, tiek daug kartų matytą šioje šventovėje, susirinkimuose ir renginiuose. Nusilenkdami prie karsto, prisiminėme posakį, jog „didis poetas — vertingiausia tautos brangenybė“ (L. Beethoven).

Liepos 17 d. už Poeto sielą ten pat buvo gedulines mišios, kurias koncertavo prel. Jonas Kučingis, prel. Algirdas Olsauskas, kun. Linas Dūkšta, Zapyškio klebonas (atvykęs pavaduoti kun. Stanislovą Anužį, išvykusį atostogų), ir kun. Astijus Kungys, OFM, iš Kretingos. Abi dienas per pamaldas giedojo Šv. Kazimiero parapijos choras, diriguojamas muziko Viktoro Ralio, jam palydint vargonais, ir solistai Antanas Polikaitis bei Rimtautas Dabšys. Mišių lekcijas atliko Poeto dukraitė Dalytė Lovett. Prie Poeto karsto stovėjo tautiniais rūbais „Spindulio“ jaunimas. Buvo išstatytos nuotraukos, pavaizduojančios Poeto studijų dienas ir jau subrendus amžiumi.

Mišioms pasibaigus, vyko paskutinis atsisveikinimas su Poetu, ir jo žmonai Aldonai, su kuria jis išgyveno 68 metus, sūniui Algiiui bei vaikams buvo reikiama užuojauta. Rengėjas — parapijos komiteto pirmininkas Juozas Pupius, kuris atsisveikino ir šeimai užuojautą pareiškė Šv. Kazimiero parapijos vardu. Toliau atsisveikinimo kalbos vyko tokia tvarka: dr. Rimantas Morkvėnas, LR generalinis konsulas New Yorke, perskaitė

užuojautos pareiškimą Lietuvos Respublikos prezidento Valdo Adamkaus ir atsisveikino konsulato vardu. LB garbės konsulas Vytautas Čekauskas perskaitė užuojautos pareiškimą Lietuvos ambasadoriaus Vašingtone Vygaudo Ušacko, taip pat kalbėjo savo vardu. Prisiminė Poetą pažinojęs, kai jis buvo Ravensburge, Vokietijoje, Lietuvių gimnazijos mokytojas, o pats buvo jo mokynys. Sakė, nors Brazdžionio balsas nutilo, bet tauta ras jam vietą savo istorijoje. Dalilė Polikaitienė perskaitė LB Krašto valdybos pirmininko Algimanto Gečio raštą ir pareiškė užuojautą Ateitininkų vardu. Sakė, Poetas priklausė ateitininkams nuo pat pirmųjų klasių gimnazijoje iki savo gyvenimo pabaigos. Vytautas Vidugiris kalbėjo LB Vakarų apygardos ir Los Angeles apylinkės vardu. Žibutė Brinkienė-Alex — Lietuvių Fronto bičiuliu vardu. Sakė, Bernardas Brazdžionis visada buvo geras patarėjas, dalyvaudavo literatūros popietėse. Marytė Newsom pareiškė užuojautą LB Švietimo tarybos ir lituanistinės šeštadieninės mokyklos vardu — Poetas visad dalyvaudavo mokyklos šventėse. Rašytoja Alė Rūta-Arbienė, atsisveikindama kalbėjo Rašytojų draugijos vardu. Sakė, kad Poetas tris kadencijas buvo šios draugijos pirmininku. Violeta Gedgaudienė — Lietuvių fondo vardu. Velionis yra buvęs fondo valdyboje. Sakė, geriausiai pagerbsime Poetą, paskirdami auką Bernardo Brazdžionio fondui, kuris teiks stipendiją jaunuoliui, studijuojančiam lietuvių literatūrą. Birutė Prasauskienė atsisveikino Ramiojo vandenyno skautų rajono vardu; Alfonsa Pažiorienė — Birutėčių vardu; Ema Dovydaitytė — L.A. Dramos sambūrio vardu; Regina Gasparonienė — Lietuvos Dukterų vardu; Kazys Karuza — Juozo Daumanto šaulių kuopos vardu; Rūta Sakienė — Lietuvių tautinės s-gos Los Angeles skyriaus vardu. Prel. Alfonso Svarinsko užuojautą perskaitė kun. Linas Dūkšta. Paskutinį atsisveikinimo žodį tarė Poeto dukraitė Dalytė Lovett, paskaitydama kai ką iš jo raštų.

Atsisveikinus ir atlikus visas religines apeigas, buvo sugiedotas Lietuvos himnas, ir Poeto kūnas karste išlydėtas paskutinei kelionei į Lietuvą, kur po gedulinių pamaldų Vilniaus ir Kauno arkikatedrose liepos 31 d. bus palaidotas Kauno Petrašiūnų kapinėse.

Ignas Medziukas

Trumpai apie viską

* **Prezidentas Valdas Adamkus** sukritikavo Valsybinės ligonių kasos bei Valsybinės vaistų kontrolės tarnybos veiklą. „Iki šiol nėra jokių aiškių ir pagrįstų kriterijų, kaip sudaromas kompensuojamų vaistų sąrašas. Jei šiandien valstybė kompensuoja tepalą nuo grybelio, gal reikėtų kompensuoti ir šampūną nuo pleiskanų?“, kalbėdamas per valstybinį radiją, klausė valstybės vadovus. Jis apgailestavo, kad atsakingi pareigūnai rimtai nesidera dėl mažesnių vaistų kainų su vaistų gamintojais. Jo teigimu, net ketvirtadalis Valsybinės vaistų kontrolės tarnybos pareigūnų dirba dar keliose darbovietėse, dažnai — farmacijos versloje, todėl, V. Adamkaus nuomone, yra akivaizdus „interesų konfliktas“.

* **Valdanciosios koalicijos bendrininkai** socialliberalai ir socialdemokratai pradėjo rengtis deryboms dėl partijų jėgų suvienijimo per prezidento ir savivaldos rinkimus. Neoficialiomis žiniomis, vienas iš pasiūlymų, kurį socialdemokratams gali pateikti socialliberalų vadas Artūras Paulauskas — suvienyti partijas. Kai kurie socialdemokratų vadovai užsimeina, jog valdancioji koalicija per prezidento rinkimus gali iškelti bendrą kandidatą.

* **Sveikatos apsaugos ministras** Romualdas Dabravskis sukritikavo medikų pasiūlymus leisti pardavinėti švirkštus įkalinimo įstaigų narkomanams, taip siekiant sustabdyti ŽIV infekcijos plitimą. „Tikrai nenorėčiau priartinti tokiam pasiūlymui — leisti pardavinėti švirkštus kolonijoje, nes jeigu leis pardavinėti švirkštus, tai tuo patiu iš kažkur gaus narkotikų susileisti“, sakė ministras. Lietuvos AIDS centro direktorius Saulius Čaplinskis pasiūlė sudaryti sąlygas kaliniams nusipirkti švirkštų įkalinimo įstaigų parduotuvėse po to, kai Alytaus kolonijoje šią savaitę buvo nustatyti 38 nauji užsikrėtusieji ŽIV.

* **Nusikalstamos Kauno grupuotės „daktarų“** vadas Henrikas Daktaras dėl senų nusikaltimų — tarpininkavimo 1994-1995 m. išsiperkant penkis vogtus automobilius gali vėl atsistoti už grotų. Kauno miesto tardymo valdyboje baigta baudžiamoji byla, kurioje prieš buvusius bendrus liudija buvę garsūs mašinų vagys broliai Čiapai. Pasak tardytojų, ši byla perspektyvi. Manoma, jog H. Daktaro kaltė gali būti įrodyta.

* **Nuo pirmadienio, bendrovė „Mažeikių nafta“** pradėjus planuotą Būtingės terminalo jūrinės dalies įrangos patikrą bei techninio aptarnavimo darbus, bus stabdomi naftos krovos darbai terminale. Planuojama, kad esant palankioms oro sąlygoms šie darbai užtruks ne ilgiau kaip 10 dienų. Atliekant techninio aptarnavimo darbus, terminale bus atliktas metinis bei 5 metų patikrinimas, nors terminalas veikia dar tik 3 metus.

* **Artėjant prie pabaigos rekonstrukcijos darbams,** Klaipėdos uostas pamažu pradeda išnaudoti naujas galimybes, kurių suteikia pagilintas uosto iplaukos kanalas. Trečią dieną į Klaipėdos uostą atplaukė sausakravis laivas „Sanko Summit“, plaukiojantis su Liberijos vėliava, ir atgabeno 45,000 tonų cukraus žaliavos. Tai — didžiausias grimzlės visiškai pakrautas laivas, kurio vasaros grimzlė 11,8 metro, atplaukęs į uostą. Artimiausiu metu prie bendrovės „Klaipėdos nafta“ krantinų planuojama pradėti krauti tankerius, kurių tonažas — apie 60,000 tonų.

* **Kauno slaugos ligoninėse yra tuščių lovų,** nes valstybė nuolat mažina finansuojamųjų vietų skaičių, o ligoniniai patys stūsimokėti neišgali. Visose jose ligoniniai už valstybės lėšas gali būti slaugomi 120 dienų per metus. Tačiau kasmet lėšų dienų skaičius mažinamas, nors ligonių, laukiančių savų eilės, sąrašas ilgėja. Dėl tokios padėties kencia ne tik ligoniniai, bet ir vos galą su galu suduriantis gydymo įstaigos.

* **Siemet toliau plečiantis kredito unijų veiklai,** pirmąjį pusmetį jos uždirbo 49,700 litų bendro pelno. Liepos 1-ąją Lietuvoje veikė 47 kredito unijos, iš jų 43 pateikė centriniui bankui finansinės veiklos ataskaitas. Jos vienijo 15,200 narių.

* **Kaune taksi paslaugos kainuoja gerokai brangiau** nei sostinėje. Didesnės kainos yra nustatytos miesto tarbyba. Tačiau kai kurios bendrovės nepaiso nustatytų įkainių. Kauno savivaldybės Keleivinio transporto skyriuje dirba 8 kontrolieriai, prižiūrintys keleivinio transporto darbą. Iki šiol nė viena Kauno taksi firma nebuvo nubausta už šių taisyklių nesilaikymą. Teigiama, jog to padaryti praktiškai neįmanoma.

Lietuva — išsivysčiusių pasaulio valstybių penkiasdešimtuose

Atkelta iš 1 psl.

pagal BVP dalį vienam gyventojui, suaugusių raštingumo lygį, vidutinę būsimą gyvenimo trukmę ir mokymosi kokybę. Ekspertai naudojo 2000 metų duomenis.

Lietuvos buvimas išsivysčiusių valstybių grupėje parodo, kad šalis daug nuveikė socialinėje srityje ir gerinant gyvenimo kokybę. Pranešime Lietuva dar minima kaip viena iš valstybių, nuo 1990-ųjų pradėjusių civilinių ir karinių santykių demokratizavimą, kuris leido sumažinti tiesioginio karinių kišimosi į vidaus politiką grėsmę. Pasak ataskaitos autorių, nauji teisiniai ir instituciniai mechanizmai sukūrė galimybes didinti skaidrumą ir parlamento, žiniasklaidos, mokslo institucijų bei pilietinės visuomenės organizacijų dalyvavimą saugumo politikos plėtoje. (BNS)

* **Vilniuje pasodintos Lietuvos ir Japonijos draugystę** turėjusios sutvirtinti japoniškos vyšnaitės — sakuros — nebuvo tinkamai prižiūrimos, todėl per vasaros karščius nudžiūvo. Sakuros buvo pasodintos pernai rudenį, Vilniuje iškilmingai minint žydus nuo nacių Lietuvoje gelbėjusio Japonijos diplomato Čijunės Sugiharos 100-tąsias gimimo metines. Sakuros turėjo pražysti po 2-3 metų, tačiau jeigu atsiųstas, dėl netinkamos priežiūros ateityje jos iš viso gali nebežydėti. Tuo tarpu Kaune pasodintos japoniškos vyšnaitės buvo prižiūrimos kur kas rūpestingiau nei Vilniuje, todėl visi 7 sakurų sodinukai nudžiūvo ir jau pradėjo skleistis mažus žiedelius. (BNS)

* **„Lietuvoje gal truputį mažiau laisvės.“** New York'e galima vaikščioti po miestą nenuspėjusio veido ar apdriksusiais marškinėliais. O menas visame pasaulyje yra tik dviejų rūšių — arba geras, arba blogas“, teigia JAV gyventojas, šiuo metu Lietuvoje viešinti dailininkė Vida Krištolaitė. „Vartų“ galerijoje atidaryta dailininkės naujų darbų paroda „Ramybės ieškojimai“.

* **Palangoje, Kunigiškėse, atidaryta užsienio lietuvių vaikų ir jaunimo stovykla „Vasaros universitetas-2002“.** Stovyklą finansuoja Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas, joje stovykla apie 40 moksleivių iš Baltarusijos, Latvijos, Lenkijos, Gruzijos, Estijos, Rusijos Federacijos. Stovyklos programoje — lietuvių kalbos ir literatūros, etninės kultūros, Lietuvos istorijos žinių turinimas, ekskursijos po žemaitiją, poilsis prie Baltijos jūros.

* **Agentūra „Factum“** prie Lietuvos kultūros fondo ir Lietuvos rekordų knyga išrašė pirmąjį rekordą, susijusį su dobiilais. Tai — gausiausias daugialapių dobiiliukų, kuriuos mažiau kaip per mėnesį pievose surinko Pasvalio rajono Meskalaukio kaimo gyventojas Liuda Velykienė, rinkinys. Rekordiniame rinkinyje yra 1,117 keturlapiai, 335 penkialapiai, 20 šešialapių ir 3 septynalapiai dobiiliukai. Agrarinio mokslo daktaro Juozapo Zabarausko teigimu, daugialapiai dobiilai yra unikalūs gamtos reiškinys. Ypač didelė retenybė — septynalapiai dobiilai.

DRAUGAS, 2002 m. liepos 25 d., ketvirtadienis

5

„Iš jė, į žemę gimta, Viešpatie, meldžiu —
Grazink! amžių miegui mano kūną
Po spinduliais tevų dangaus žvaigždžių,
I motinos namus — benamį sūnų.“

(Bernardas Brazdžionis „Poezijos pilnatis“, 393 psl.)

A.† A. Poetui BERNARDUI BRAZDŽIONIUI

Amžinybėn iškeliavus, apkabiname ir širdingai užjaučiame Jo žmoną ALDONĄ, sūnų ALGĮ bei visus jų artimuosius, anūkus, proanūkus ir gimines Lietuvoje. Kartu su Jumis liūdedami — dėkojame Dievui, kad šį Didįjį Poetą Dievas buvo suteikęs Lietuvai.

Lietuvių rašytojų draugijos valdyba —
Stasė Petersonienė, Stasys Dziugas, Nijolė Jankutė,
Daiva Karužaitė, Audra Kubiliūtė-Daulienė,
dr. Alfonsas Šešplaukis-Tyruolis

Nuoširdžiai užjaučiame

A.† A. LIUCIJOS MILVYDIENĖS- VILEINAITĖS

sesutę BRONĘ NAINIENĘ ir likusias tris sesutes, sunkią netekties valandą.

Kartu liūdi

PLC moterų renginių komitetas

Mielam sūniui

A.† A. ALGIUI NAVICKUI

mirus, ilgalaikiui Pasaulio lietuvių centro darbuotojui IGNUI NAVICKUI, jo žmonai BIRUTEI bei jų šeimai gilią užuojautą reiškia

Pasaulio lietuvių centro valdyba

* **Lietuvos aprangos ir tekstilės įmonės** per pirmąjį šių metų ketvirtį eksportą padidino 2,8 proc., šios šakos produkcijos importas išaugo apie 3 proc. Dauguma bendrovių, eksportuojančių gaminius į Europos Sąjungą, dirbo pastoviai, tuo tarpu su JAV dolerio zonos valstybėmis prekybos įmonės skaičiaus mažėjimas buvo kompensuojamas naujų įmonių atidarymu. (BNS)

* **Mokėjimo kortelių skaičius Lietuvoje** per metus beveik padvigubėjo ir liepos 1 d. viršijo 1 milijoną, o jų pusmečio apyvarta buvo didesnė nei 3 milijardai litų. (BNS)

* **Lietuvos komerciniai bankai** sutaupė sąnaudų skatinami internetinė bankininkystė. Laiko taupymas bei mažesni operacijų internetu įkainiai didina šių paslaugų vartojimą. (VŽ, Elta)

Our new Airbus goes by the designation A340. But you can just call it Cloud 9.

There are a number of reasons why our new Airbus A340 is the ultimate in comfort and convenience. Economy Extra, our new class of service, offers its own separate cabin with plenty of room to work or relax. While every seat in all three classes has been newly designed and features an individual video screen. Of course, the sense of well being you'll feel when flying on this sophisticated new aircraft is more than just the result of enhanced comfort, space and amenities. It's also the result of an enhanced quality of service you'll find only on SAS. To find out more call your Travel Agent or SAS at 1-800-221-2350.

www.scandinavian.net

It's Scandinavian

Kad sugrįžtų ant Nemuno kranto! Iš tremtinio kelionės liūdno, / relikviją šventą, / radęs slenksį namų pelenų... Bernardas Brazdžionis.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Už gegužinės laimikus šimtą kartų aciū! Dekojame: Donatui Karuziui, Vidai Sakavičiūtei, adv. Jonui Gibaičiui, Liudai Vilimienai, Lai- mai Vaiciūnienei, kun. Jonui Kuzinskui, Joanei Drutytei, Aldonai Šmulskienei, šv. Kazimiero seselėms iš Čikagos, Bronėi Navickienei iš Lemont, Metai Gabalienei iš Justice, Audronei Elvikienei iš Darien, Nijolei Gierstikienei ir Regi- nai Gaigalienei iš Oak Lawn. Esame dėkingi už dosnią pa- ramą!

Kun. Rimvydas Adomavičius ir svečiai iš Lietuvos kun. Algimantas Lukšas ves koncertą, kuris liepos 30 d., antradienį, 6 val.v. vyks Švč. M. Marijos Gimimo pa- rapijos saleje. Koncerto metu bus galima pasivaikinti kava ir pyragėliais, atsigaivinti le- dais ar šaltomis sultimis. Kviečiame visus apsilankyti.

„Draugo“ knygynėlis ga- vo naujų dailių vaikiškų kny- gelių. Jas įsigyti galite admi- nistracijos darbo valandomis ir šį sekmadienį, liepos 28 d., per „Draugo“ gegužinę.

Union Pier Lietuvių draugija kviečia visus į gegu- žinę rugpjūčio 3 d., šeštadienį, 5 val.p.p. (Michigan laiku). At- siveskite draugų ir svečių, maloniai pabendraukite ir skaniai pavalgykite gražioje vietoje – „Gintaro“ vasarvie- tės pakrantėje. Veiks baras ir „laimės šulinys“. Laukiame visų!

„Draugas“ sulaukė Illinois gubernatoriaus George H. Ryan pasveikinimo, kuriame mūsų valstijos vadovas, minė- damas 93-čiąjį „Draugo“ gim- tadienį, linki laikraščiu ir to- liau atspindėti lietuvių bend- ruomenės gyvenimą, o taip pat, vaisingai bendradarbiau- jant su kitomis etninėmis bendrijomis, išlaikyti tautinį savitumą.

Edvardas Šulaitis iš Cice- ro, IL, „Draugo“ gegužinės lai- mikių stalui padovanojo Valdo Adamkaus knygą „Likimo vardas – Lietuva“. Nuošir- diausiai dėkojame!

KALENDORIUS

Liepos 25 d.: Aušra, Aušrinė, Gal- minė, Jokūbas, Kargaudas, Kristu- pas.

Meno mokyklės sportinių šokių klasės moksleiviai Jonas Sereikis ir Berta Marčinskaitė dalyvauja „Draugo“ gegužinės programoje.

Stasys J. Dalius, gyvenan- tis Kanadoje, Hamilton, mies- te, neseniai lankėsi Čikagoje ir buvo užsukęs į „Draugą“. Šis Kanados lietuvis mums pristatė išsiaišytą savo busimo- sios knygos „Srauniose upėse“ rankraštį, kuris turėtų sugulti į dailią knygą, kurią po kelių mėnesių išleis „Draugo“ spaustuvė. Autoriaus knyga turėtų būti daugiau kaip 300 puslapių, joje bus spausdina- ma daugiau kaip šimtas nuo- traukų. „Draugas“ džiaugiasi, jog aktyviai bendradarbiau- jant, pasaulį išvys dar vienas lietuviškas leidinys.

„DRAUGO“ GEGUŽINĖS PROGRAMA

11:30 val.r. – šv. Mišios Tė- vų marijonų koplyčioje.

12 val.v. – pietūs.

12:45 val.p.p. – Meno mo- kyklės moksleivių koncertas.

1-3 val.p.p. – pasijodinėjimas arkliai.

2 val.p.p. – liaudiškos muzi- kos kapelos „Tėviškė“ koncer- tas.

2:15 val.p.p. – vaikų piešinių ant asfalto konkursas.

3:15 val.p.p. – skelbiami lo- terijos laimikiai.

Gegužinėje (12 val.-3 val.p. p.) dirbs medikai iš: Holly Cross, Cook County ligoninių, veikis masažo kabinetas iš „Pain Center“. Konsultuos: dr. Teresė Prunskytė-Kazlauskienė, dr. Jonas Adomavičius, dr. Petras Rasutis. Bus galima pasimatuoti kraujo spaudimą, išsitiirti cholesterolio kiekį.

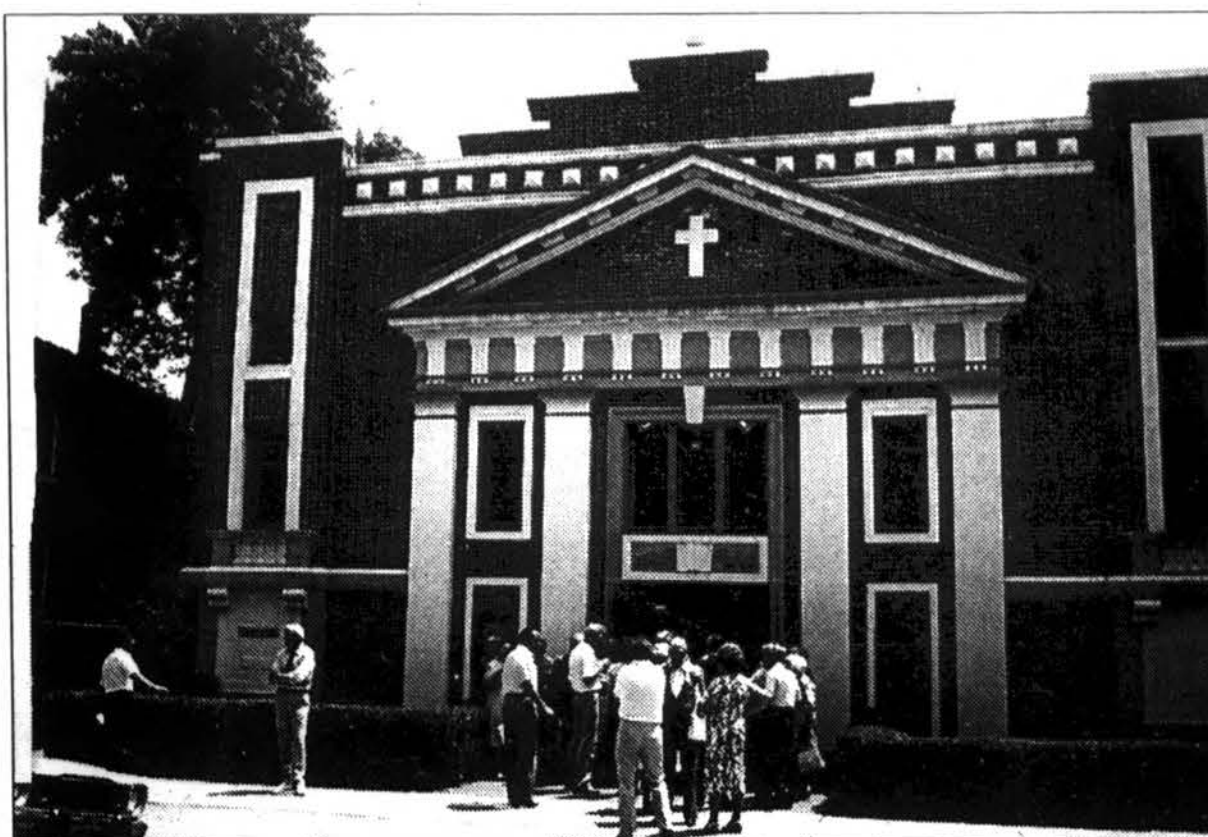
Nuo 12 val. vaikams veiks tramplyninio šokinėjimo pala- pinė, vyks žaidimai.

„Draugo“ rėmėjai

Paul Jankus, gyvenantis Chicago, IL, „Draugą“ parėmė 50 dol. auka. Labai jums dėko- jame!

Virgis ir Onutė Smilgiai iš Orland Park, IL, atsilygin- dami už „Draugo“ pokylio lai- mėjimų bilietėlius, paaukojo 50 dol. Aciū už paramą!

Jonas Kasciukas, gyve- nantis Chicago, IL, atsidėko- damas už rudens pokylio pri- žų bilietėlius, dar pridėjo 40 dol. auką. Tariame nuoširdų aciū!

Lietuvių evangelikų liuteronų Tėviškės parapijos bažnyčia Čikagoje šįmet šventė 50 metų gyvavimo ir veiklos sukaktį.

JUBILIEJINĖ TĖVIŠKĖS PARAPIJOS SUKAKTIS

Lietuvių evangelikų-liutero- nų Tėviškės parapija Čikagoje su padėka Aukščiausiam ge- gužės 19 d. Sekminių švenčių metu minėjo savo auksinę su- kaktį. Sukaktis paminėta iš- kilmingomis pamaldomis pa- rapijos bažnyčioje, dalyvau- jant daugeliui dvasiškių, bu- vusių ir esamų parapijiečių bei nemažai skaiciaus iš arti ir toli atvykusių svečių, kad kar- tu prisiminus parapijos steig- gėjus ir jos rėmėjus, kurie nu- lėmė tolimesnę parapijos atei- tį.

Istorine parapijos užuomaz- ga reikėtų laikyti maždaug 1950 metus, kai kun. Merty- nas Preikšaitis ir kiek vėliau kun. Ansas Trakis, atvykę į Čikagą ir prisiminę bendrai praleistas studijų dienas Vy- tauto Didžiojo universiteto evangelikų teologijos fakultete Kaune bei susipažinę su kai kuriais, daugiausia iš Klaipė- dos krašto kilusiais naujais ateiviais, sumanė įsteigti pa- rapiją, kurioje jie galėtų test- ti Tėviškėje turėtą bažnytinę tra- dicióną lietuvių kalba, nepri- klausant vietiniams sinodams.

Jie susirado prie Halsted ir 19 Place sankryžos esančią ev. liut. slovakų Šv. Petro ir Šv. Pavilo bažnyčią, kurios vado- vybė sutiko išnuomoti ją lietu- viškų pamaldų laikymui. Pir- masias pamaldas 1951 m. gruodžio 2 d. abu kunigai at- laikė kartu. Jos vėliau buvo kelis kartus pakartotos, kol 1952 m. kovo 2 d. buvo sutar- ta suaukti parapijos steigia- mąjį susirinkimą. Šiame susi- rinkime dalyvavo 53 asmenys. Kun. Mertynui Preikšaitiui sukalbėjus maldą, dr. Marty- nas Kavolis ir kun. Ansas Tra- kis susirinkusiems apibūdino naujos parapijos reikalingu- mą. Pasiūlymas buvo vienbal- siai priimtas, išrinkta steigia- mosios parapijos taryba, su- sidedanti iš: dr. Martyno Ka- volio, pirmininko, Kurto Vė- liaus, Jono Skvirbio, Alfredo Vėliaus, Marijos Lengvinie- nės, Otto Mikaičio, Ernesto Cibičio, Prano Srugio, Jurgio Gibišo.

I revizijos komisiją buvo iš- rinkti: Jonas Jurskšaitis, Jonas Kiršininkas ir Vilius Albrech- tas. Naujai įsisteigusi parapija išklė mintį ir parapijoje esan- čias moteris suorganizuoti į moterų draugiją. Moterys, kil- nių mintų pagautos, įsisteigė draugiją, į kurios valdybą buvo išrinktos: dr. Adelė Tra- kienė, M. Preikšaitienė, A. Vėlienė, B. Srugienė, T. Lacy- tienė, G. Jonušaitienė, M. Žvi- lienė, L. Mikaitienė.

Sekmadieninei mokyklai va- dovauti apsiėmė dr. Adelė Trakienė.

Martynas Lacytis, ižymusis prūsų lietuvių veikėjas, anks- čiau buvęs „Aidos“ choro vado-

vu gimtajame Klaipėdos mies- te ir vėliau Klaipėdos miesto komendantu bei Klaipėdos krašto mokyklų inspektoriu- mi, Čikagoje kartu su jauno, energingo ir organizaciniais gabumais pasižymėjusio Leo- no Gružo pagalba iš naujųjų ateivių subūrė chorą. Choras gieda ne tik pamaldų metu bažnyčioje, bet ir pasiuntinys- tės šventėje Ryan Woods par- ke prie Western Avenue, susi- laukdamas net iki 500 klausy- tojų! Adolfas Jablonskis suor- ganizuoja dūdų orkestrą, ku- ris taip pat groja pamaldų metu bažnyčioje, pritardamas parapijiečių giedamoms gies- mės. Orkestrą vėliau perima Vytautas Jungblutas ir po jo – Edvardas Dargelis.

1954 m. balandžio 11 d. cho- ras suruošė pirmąjį Giesmių vakarą anksčiau minėtoje bažnyčioje, Martynui Lacyčiui vadovaujant ir prof. Vladui Jakubėnui bei Mantvydui Preikšaičiui akompanuojant vargonais. Kitas Giesmių va- karas įvyko tik 1957 metų Verbų sekmadienį. Chorui dar vadovavo Martynas Lacytis ir jam akompanavo prof. Vladas Jakubėnas. Nuo to laiko Gies- mių vakarai kiekvienais me- tais susilaukdavo plataus at- garsio lietuviškoje visuome- nėje, pritraukdami didelį ska- čių klausytojų, ypač kai choro vadovavimą perėmė Jurgis Lampsatis.

Tėviškės parapijos jaunimas 1953 m. gegužės mėnesį su- sibūrė į Jaunimo ratelį. Kaip tuometinė ratelio sekretorė Aldona Micūnaitė užprotoko- lavo, „parapijos Motinos die- nos minėjimo metu visi nariai dalyvavo programoje“. Jauni- mo ratelio pirmininku pra- džioje buvo Algirdas Jonušai- tis, vėliau Jurgis Kasiulis. Bronė Variakojienė įsteigė mergaičių sektektą, kuris at- likdavo įvairią programą tiek bažnyčioje pamaldų metu, tiek ir viešose pasirodymuose. Įsisteigė ir tautinių šokių gru- pė.

Kun. Mertynas Preikšaitis po kurio laiko išvyksta su šeima nuolatiniams apsigyven- imui į Kaliforniją. Kun. Ansas Trakis, likdamas Čikagoje, ap- tarnauja toliau šią naują įsi- steigusią parapiją. Parapijos veikla pagyvėja po nuosavos bažnyčios pastato įsigijimo Marquette Parke.

Parapijai ruošiantis nuosa- vos bažnyčios pastato pašven- tinimo iškilmės, gautas pra- nešimas, kad 1956 m. vasario 2 d. Kalifornijoje miręs kun. Mertynas Preikšaitis, vienas šios parapijos steigėjų. Kun. Ansas Trakis pasiuntė jo šei- mai užuojautos laišką, kuris buvo vėliau išspausdintas Či- kagoje leistame dienraštyje „Naujienos“. Kun. Ansas Tra- kis tarp kitko tame laiške

rašė, kad „iš kun. Mertyno Preikšaičio gilaus tikėjimo pa- sireiškė karšta meilė tėvynei Lietuvai, kuri tiesiog, kaip Martynui Mažvydui, degė jo silpnoje širdyje“. Kun. Ansas Trakis užbaigė užuojautos laišką, pakartodamas pirmojo lietuvių laikraščio 1832 metų redaktoriaus Fridriko Kelkio sukurtos giesmės žodžius:

„Jau saldžiai miegok, sėjęs čia šviesybė;

Danguje dagok jau per amžinybę.

Laimėje švytėk ir grožiu spindėk!“

Kun. Ansas Trakis, Tėviškės parapijos klebonas, Toronte vykusio išėjimo lietuvių evan- gelikų-liuteronų bažnyčios si- nodo metu vėliau buvo iš- rinktas ir pašventintas šios bažnyčios vyskupu. Deja, 1984 m. birželio 23 d. jam tragiš- komis aplinkybėmis mirus, Tėviškės parapija buvo likusi be dvasiško.

Parapijos taryba nutarė kreiptis į kun. Hansą Dumpį, kuris kaip tik neseniai Har- vard Divinity School buvo įsigijęs teologijos magistro laipsnį su prašymu aptarnauti šią be dvasiško likusią para- piją. Po kai kurių apsvasty- mų kun. Hansas Dumpys suti- ko tapti dvasišku reikalų va- dovovu šioje be dvasiško liku- sioje parapijoje. Išėjimo lietu- vių evangelikų-liuteronų baž- nyčios sinodas, 1990 m. vėl su- sirinkęs Toronte, kun. Hansą Dumpį išrinko šios bažnyčios vyskupu ir ten pat šioms pa- reigoms įšventino. Kito sinodo metu Čikagoje vysk. H. Dum- pys buvo dar kartą šioms pa- reigoms patvirtintas. Tokiu būdu pasižventusių vyrų ir moterų dėka Tėviškės parapi- ja galėjo be pertraukos veikti visus 50 metų!

Pagaliau 2002 m. gegužės 19 d. Sekminių švenčių metu buvo „ta diena, kurią Viešpats padarė“, kaip užrašyta Šv. Rašte, Tėviškės parapija galė- jo su padėka Aukščiausiam minėti savo auksinę sukaktį. Iškilmingosios jubiliejinės su- kakties pamaldos pradėtos Tė- viškės parapijos bažnyčioje Arūno R. Kaminsko vargonais atliekamu Johann Kaspar Ferdinand Fischer preliudu D- dur ir dalyvių bendrai gieda- ma dar prieš Reformacijos lai- kus sukurta ir Martyno Liute- rio papildyta giesmė „Šventoji Dvasia, eikš pas mus“, dva- siškių eisenai įeinant į baž- nyčią. Eisenoje dalyvavo: vysk. Hansas Dumpys, Tėviš- kės parapijos klebonas ir išei- vijos lietuvių evangelikų-liu- teronų bažnyčios vyskupas; kun. Algimantas Žilinskas, iš- ganytojo parapijos klebonas Toronte, Kanadoje, ir išėjimo bažnyčios vyskupo pavaduoto- jas; kun. Norman Nelson iš ev.

liut. bažnyčios Glen Ellyn, Illi- nois, ir šie asistuojantys dva- sininkai: Valdas Aušra, Erika Brooks, Saulius Juozaitis, Jo- nas Juozupaitis, Tamara Schmidt ir Alfredas Vėlius. Dienai skirtus skaitinius skai- tė: Valteris Bendikas, kun. d. Erika Brooks, Rūta Jonušaitis ir kun. Saulius Juozaitis.

Pamaldų liturgiją vedė vysk. Hansas Dumpys ir kun. Ta- mara Kelerytė-Schmidt. Tė- viškės parapijos chorui diriga- vo Jūratė Lukminienė, akom- panavo Manigirdas Motekai- tis. Choras atliko Ludwig van Beethoven „Garbė Aukščiaus- iam“, Valterio Banaicio har- monizuotą „Šventa Dvasia, pas mus ateik“ (Veni Creator Spiritus) ir lietuvių evange- likų Vlado Jakubėno harmo- nizuotą laudies giesmę „Tyloj Tu švenčiamasis“.

Kun. Algimantas Žilinskas pradėjo savo pamokslą anų laikų pavergtos tėvynės Lietu- vos prisiminimu, kai tuometi- nis išėjimo lietuvių evange- likų-liuteronų bažnyčios senjo- ras kun. Ansas Trakis visuose federacijos suvažiavimuose ir net radijo bangomis sakydavo: „Dievas turi paskutinį žodį mūsų gyvenime, ne pavergė- jai! Kodėl tokiuose suvažiavi- muose nėra Lietuvos Baž- nyčios atstovo, kur yra vysku- pas Jonas Kalvanas?“ Paga- liau buvo leista ir vyskupui J. Kalvanui atvykti į Vakaruose vykstantį suvažiavimą, sa- kė kun. A. Žilinskas, pažymė- damas: „Jūsų Tėviškės parapi- jos jaunimas, žengdamas į gy- venimą, galėjo šv. Dvasios vei- kimu įgyvendinti savyje krikš- čioniškas vertybes. Moterų draugijos narės per 50 metų išvystė milžinišką labdarybės paslaugų artimui ne vien tik Čikagoje, bet ir tėvynėje Lie- tuvoje“. Krikščionio pareiga esanti nepailstamai toliau sėti Evangelijos grūdą Dievo gar- bei bei žmonijos išgelbėjimui, o derlių pats Dievas surinks. Pamokslą pabaigoje kun. A. Žilinskas sakė, kad Dievo vyn- kalnio darbe esą reikalingas kiekvienas brolis ir kiekviena sesuo.

Pamokslą anglų kalba pa- sakė kun. Norman Nelson iš Glen Ellyn, Illinois, Tėviškės parapijai žinomas jau nuo pat jos įsikūrimo. Jam jau teko dalyvauti kun. Anso Trakio namuose vykusiuose pasita- rimuose dėl nuosavų maldos namų pirkimo ir tam reikalui pinigų sukėlimo, nes šiam užsiimimui buvo reikalingos ir garantijos. „Aš nenoriu da- bar mėginti atspėti ateitį, – sakė jis, – tik žinau, kad baž- nyčios ateitis yra Dievo ran- kose. Prisimenu, kai 1957 m., supažindintas su šia parapija, pastebėjau parapijiečių tarpe įvairių galvosenų, bet visi bu- vo vienybėje su Kristumi. Ko- kia laukia parapijos ateitis? Pastikėjimo Dievu“, – sakė kun. Norman Nelson.

Valteris Bendikas

Bus daugiau

Skelbimai

• **Namams pirkti pasko- los duodamas mažais mėne- siniais įmokėjimais ir prieina- mais nuosimčiais.** Kreipkitės į **Mutual Federal Savings, 2212 West Cermak Road. Tel. (773) 847-7747.**

• **27 centai skambinant į Lietuvą, 5,5 cent JAV, 24 val. per parą, 7 dienas per savaitę, 6 sekundžių inter- valai.** Jokių mėnesinių mo- kesčių. Tikslus apskaičiavi- mas. Kokybiškiausios ryšys. Paslauga be apgaulės. Kreip- kitės vakarais lietuviškai į **TRANSPONT** atstovą su 8 metų patirtimi tarptautiniu- ose ryšiuose. Tel. 708-386-0556. **TRANSPONT** – patikimiausias ryšys su Lietuva bei visu pasauliu!

Idomi kelionė

1834 metais į vakarus nuo Čikagos įsikūrusį St. Charles miestelį idomu aplankyti bet kurio metų laikui. Per mies- telio centrą teka Fox upė, nuo kurios krantų atsiveria nuos- tabūs vaizdai, o senosios gy- venvietės gatvės puošia dai- lus istoriniai pastatai, jaukus krautuvelės, zavijos kavinu- kes, ištaigingi viešbučiai.

Pirmiausia turistai gali ap- žiūrėti muziejus. St. Charles History Museum (215 E. Main Str. St., Charles) surinkti se- nųjų Amerikos gyventojų daiktai, istoriniai JAV pilieti- nio karo dokumentai ir kiti 19 a. vietos gyventojų rankdar- biai, meno kūrinių. Muziejus veikia antradieniais-šeštadie- niais nuo 10 val.r. iki 4 val.p. p. Durant House Museum (Le- Roy Oakes Forest Preserve, Dean Str. St. Charles; 630-377-6424) atrastie restauruotą 1843-ųjų ūkininko pastatą su priestatu. Muziejus iki rug- pjūčio mėnesio veiks ketvirta- dieniais (grupės gali susitarti dėl atskiros ekskursijos). The Fabian Villa Museum (1511 S. Batavia Ave. Geneva; 630-232-4611) – tai žymaus archi- tekto F. L. Wright 1907 me- tais perstatytas namas, kuri- ame veikia meno dirbinių pa- rada.

Pačiame St. Charles mieste- lyje ir jo apylinkėse visus me- tus vyksta įvairios šventės, susibūrimai, antikvarinių daiktų, šiuolaikinio meno kū- riniių mugės, vaikų dienos, muzikos festivaliai. vaisių ir

ST. CHARLES MIESTELIO IŽYMYBĖS

daržovių išpardavimai, mezgi- nių parodos ir t.t. Rugpjūčio 3-4 d. ir rugpjūčio 31 d.-rugsejo 1 d. rengiamose mugėse (Kane County Flea Market) dalyvau- s daugiau kaip 1,000 antikvarii- nių daiktų, baldų pardavėjų ir kitų verslininkų. Šeštadie- niais mugė vyksta nuo 12 val. iki 5 val.p.p., sekmadieniais – nuo 7 val.r. iki 4 val.p.p. Rug- pjūčio 12 d. St. Charles miest- elio centre, Licoln parke (W. Main at 4th Street; 630-584-1055), vyks nemokamas JAV Vidurio oro pajėgų orkestro koncertas. Rugpjūčio 25 d. nu- matomas sportininkų bėgim- as įžymiajame Pottawatomie parke, įsikūrusiame 1912 m. prie dešiniojo Fox upės kranto.

St. Charles miestelis pava- sarį, vasarą ir rudenį skėsta gėlėmis, o išradiniai ir darbš- tūs gėlių augintojai dažnai ren- gia gėlių parodas. Iki spalio 4 d. kiekvieną penktadienį nuo 7 val.r. iki 1 val.p.p. Lincoln parke (W. Main at 4th Street) vyksta mugė, kur be gyvų gė- lių ir augalų vazonėliuose, pardavinėjamos apylinkėse išaugintos daržovės, vaisiai ir kitos gėrybės. Rugpjūčio 25 d. nuo 11 val.r. iki 4 val.p.p. Garfield Farm Museum (3N016 Garfield Rd., LaFox; 630-584-8485) vyks Heirloom sodų ir darželių paroda, kurio- se išvysite retų rūšių gėles ir augalus.

Vaikščiodami St. Charles gatvelėmis, pastebėsite neti- kėtose vietose pūpsančias dai-

lias, įvairių stilių ir formų me- niskai apipavidalintas kėdės – mieste vyksta paroda „Char- ming Chairs of St. Charles“. Pavargę nuo vaikščiojimo, galėsite užsukti į kavinukės ir restoranus, kurių įprasti ir eg- zotiški kvapai maloniai kute- na turistui nosi.

I St. Charles galite atvykti su visa šeima, su dviračiais, filmavimo kameromis. Rugse- jo mėnuo žinomas kaip Coun- try Folk Art festivalio mėnuo (vyksta rugsėjo 20-22 d.). La- biausiais pagarsėjęs vietinis kaliausių ir lauko baidyklų festivalis – St. Charles Scare- crow festival, kuris šiais me- tais rengiamas spalio 11-13 d. Šioje šeimos šventėje galima išvysti šimtus gražių, baisių, linksmy ir piktų kaliausių. Patys išradingiausi jų kūrėjai apdovanojami specialiais pri- zais. Kaliausių gaminimo kon- kurse nemokamai gali daly- vauti organizacijos, šeimos ar atskiri asmenys.

Daugiau informacijos apie St. Charles miestelį ir jame vykstančius renginius visuo- met gausite turistų informaci- niame centre (St. Charles Convention and Visitors Bu- reau, 311 N. Second Street, Suite 100, St. Charles, IL 60174; tel. 630-377-6161, 800-777-4373). Centras dirba kas- dien pirmadieniais-penktadie- niais nuo 9 val.r. iki 5 val.p.p. Čia galite užsisakyti ir nemo- kamų lankstinukų apie mies- tį ir jo apylinkes.